

REPUBLIKA SRPSKA
Agencija za osiguranje Republike Srpske
Banja Luka

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
tel/faks: +387 51 228-910, 228-920

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

IZVJEŠTAJ
o stanju u sektoru osiguranja Republike Srpske
za period od 01.01.2015. do 31.12.2015. godine

Broj: UO-13/16

Datum: 15. jun 2016. godine

Banja Luka, jun 2016. godine

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ	4
1. STRUKTURA SEKTORA	6
1.1. Društva za osiguranje	6
1.1.1. Struktura vlasništva	6
1.1.2. Ljudski resursi	7
1.2. Posrednici u osiguranju	8
1.3. Zaštitni fond Republike Srpske	8
1.4. Ovlašćeni aktuari	9
1.5. Ombudsman u osiguranju	9
2. TRŽIŠTE OSIGURANJA	10
2.1. Pokazatelji razvijenosti tržišta osiguranja	10
2.2. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske	10
2.3. Tržišna struktura i koncentracija	11
2.4. Obračunata premija po društvima za osiguranje	13
2.5. Struktura portfelja	15
3. BILANSNA STRUKTURA	18
3.1. Bilans stanja	18
3.2. Bilans uspjeha	22
3.3. Konsolidovani finansijski izvještaji	25
4. FINANSIJSKI I TEHNIČKI POKAZATELJI STANJA U SEKTORU	27
4.1. Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala	27
4.2. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive	28
4.2.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve	28
4.2.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za neživotno osiguranje	29
4.2.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za životno osiguranje	31
4.3. Komparativni pregled ključnih pokazatelja	33
4.4. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranja	33
4.5. Tehnički rezultat	36
4.6. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	37
4.7. Pokazatelji rentabilnosti	37
4.8. Ostali pokazatelji poslovanja	38

Tabele

Tabela 1: Društva za osiguranje	6
Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje sa stanjem na dan 31.12.2015. godine	7
Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje	7
Tabela 4: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu	9
Tabela 5: Premija i makroekonomski pokazatelji	10
Tabela 6: Premija osiguranja ostvarena na tržištu Republike Srpske u periodu 2013–2015. godine ..	11
Tabela 7: Učešće društava za osiguranje i filijala iz FBiH na tržištu RS	11
Tabela 8: Učešće društava iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj	12

premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama	12
Tabela 9: Obračunata premija po društvima za osiguranje u periodu 2013–2015. godina.....	13
Tabela 10: Obračunata premija po filijalama društava za osiguranje iz FBiH u periodu 2013–2015. godina.....	14
Tabela 11: Obračunata premija prema vrstama osiguranja.....	15
Tabela 12: Udio obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji.....	17
Tabela 13: Aktiva – ukupno za sva društva za osiguranje.....	18
Tabela 14: Pasiva –ukupno za sva društva za osiguranje	20
Tabela 15: Bilans uspjeha – ukupno za sva društva za osiguranje	22
Tabela 16: Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala	27
Tabela 17: Iznos isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja.....	34
Tabela 18: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja.....	35
Tabela 19: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila.....	35
Tabela 20: Tehnički rezultat društava za osiguranje.....	36
Tabela 21: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	37
Tabela 22: Pokazatelji rentabilnosti.....	37
Tabela 23: Ostali pokazatelji poslovanja	38

Grafikoni

Grafikon 1: Ukupna premija po društvima za osiguranje (neživotna i životna osiguranja)	14
Grafikon 2: Ostvarena premija/kumulativna stopa rasta po godinama.....	16
Grafikon 3: Struktura premije	16
Grafikon 4: Ostvarena premija.....	16
Grafikon 5: Struktura aktive društava za osiguranje.....	19
Grafikon 6: Struktura pasive društava za osiguranje	21
Grafikon 7: Kapital društava za osiguranje.....	21
Grafikon 8: Tehničke rezerve svih društava za osiguranje	28
Grafikon 9: Tehničke rezerve društava za neživotno osiguranje	29
Grafikon 10: Pregled obračunatih tehničkih rezervi než. osiguranja po društvima.....	30
Grafikon 11: Struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja.....	30
Grafikon 12: Tehničke rezerve životnog osiguranja.....	31
Grafikon 13: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnog osiguranja po društvima	32
Grafikon 14: Struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja	32
Grafikon 15: Kretanje obračunatih tehničkih rezervi, akcijskog kapitala i obračunate premije.....	33
Grafikon 16: Isplaćene obaveze iz osiguranja (životna i neživotna osiguranja).....	34

UVODNA RIJEČ

Izvršaj o stanju u sektoru osiguranja Republike Srpske za 2015. godinu, pripremljen je u skladu sa članom 9. Zakona o društvima za osiguranje, a na osnovu analiza godišnjih finansijskih izvještaja, aktuarskih izvještaja, izvještaja nezavisnih revizora o finansijskim izvještajima kao i drugih izvještaja, koje društva za osiguranje u skladu sa propisima, dostavljaju Agenciji za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija).

Ukupno obračunata premija na tržištu Republike Srpske dostigla je nivo od 182,7 miliona KM i veća je za 6,8% u odnosu na prethodnu godinu. Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj ostvarila su premiju od 171,3 miliona KM, uz godišnji porast od 10,0%. Nastavljen je dinamičan rast životnog osiguranja. Učešće ove vrste osiguranja iznosi 16,7% u ukupnoj premiji ostvarenoj na tržištu Republike Srpske, odnosno 10,7% u ukupno obračunatoj premiji društava sa sjedištem u Republici Srpskoj. Posmatrajući pokazatelje koncentracije tržišta, može se zaključiti da je na tržištu osiguranja Republike Srpske prisutna prilično jaka konkurencija.

Neto rezultat perioda, na nivou sektora, je dobitak u iznosu od 15,9 miliona KM. Deset društava za osiguranje je ostvarilo neto dobitak tekuće godine u iznosu od 21,3 miliona KM, dok su dva društva ostvarila neto gubitak tekuće godine u iznosu od 5,4 miliona KM. Kada se uključe dobiti i gubici direktno u kapitalu ukupan neto rezultat u obračunskom periodu na nivou sektora je dobitak od 16,1 miliona KM. Poslovni dobitak na nivou sektora iznosi 14,6 miliona KM, a dobitak iz redovne aktivnosti (kada se uključe finansijski prihodi i rashodi) iznosi 23,4 miliona KM. Ukupan tehnički rezultat je pozitivan. Ovi podaci potvrđuju da je sektor u potpunosti sanirao gubitke iz 2014. godine, pri čemu je stopa povrata na aktivu (ROA) iznosila 4,3% i stopa povrata na kapital (ROE) iznosila 14,3%.

Ukupni kapital, u bilansu stanja, je povećan za 23,1% i na dan 31.12.2015. godine i iznosio je 122,2 miliona KM. Bazični kapital, posmatrano ukupno za životna i neživotna osiguranja, u 2015. godini iznosio je 82,2 miliona KM, a povećan je za 4,6 miliona KM nominalno ili za 5,9% u odnosu na 2014. godinu. Bazični kapital na nivou sektora veći je od garantnog fonda za 44,2%. Bazični kapital za neživotna osiguranja veći je od garantnog fonda propisanog zakonom za 40,1%, a kod životnih osiguranja za 61,3%. Raspoloživi kapital, kako ukupno, tako i posebno za životno i neživotno osiguranje, veći je od garantnog fonda propisanog zakonom. Evidentna je pozitivna promjena u odnosu na prethodnu godinu, kada je raspoloživi kapital kod neživotnog osiguranja bio manji od garantnog fonda.

Bilansna suma povećana je za 4,5%. Ukupno obračunate tehničke rezerve su manje za 2,1% u odnosu na prethodnu godinu, ali su veće od obračunate premije za 25,9%. U izvještajnoj godini povećan je stepen pokrivanja tehničkih rezervi propisanim oblicima sredstava.

Ukupno isplaćeni odštetni zahtjevi i naknade u neživotnim osiguranjima društava sa sjedištem u Republici Srpskoj povećani su za 7,6% u odnosu na prethodnu godinu i iznose 74,3 miliona KM, s tim da su ukupno isplaćeni odštetni zahtjevi u 2014. i 2015. godini bili značajno viši od uobičajenih u prethodnom periodu, zbog visokih iznosa isplaćenih šteta po osnovu ugovora o osiguranju koji su pokrivali rizik katastrofalnih poplava iz maja 2014. godine. Naknade po osnovu ugovora o životnom

osiguranju povećane su za 47,6% u odnosu na prethodnu godinu i dostigle su nivo 6,3 miliona KM, a što je u skladu sa starosnom strukturom portfelja.

Direktor Agencije,
Slaven Dujaković

Banja Luka, jun 2016. godine

1. STRUKTURA SEKTORA

1.1. Društva za osiguranje

Na tržištu osiguranja Republike Srpske u 2015. godini poslovalo je 12 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj¹, koja su prema djelatnosti osiguranja, sjedištu i stanju većinskog vlasništva na dan 31.12.2015. godine, predstavljena u narednoj tabeli.

Tabela 1: Društva za osiguranje

R.B.	Naziv društva	Sjedište	Većinsko vlasništvo
NEŽIVOTNA OSIGURANJE			
1.	Bobar ² osiguranje A.D.	Bijeljina	domaće
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	Brčko	domaće
3.	Drina osiguranje A.D.	Milići	domaće
4.	Krajina osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
5.	Mikrofin osiguranje A.D.	Banja Luka	domaće
6.	Nešković osiguranje A.D.	Bijeljina	domaće
7.	Osiguranje Aura A.D.	Banja Luka	domaće
8.	Osiguranje Garant D.D.	Brčko	domaće
9.	Triglav osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
ŽIVOTNA I NEŽIVOTNA OSIGURANJA (KOMPOZITNA DRUŠTVA)			
10.	Grawe osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
11.	Dunav osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
12.	Wiener osiguranje A.D.	Banja Luka	strano

Izvor: Centralni registar HOV

Od 12 društava za osiguranje, sa sjedištem u Republici Srpskoj, 9 je obavljalo djelatnost neživotnog osiguranja, a 3 društva za osiguranje su obavljala djelatnost neživotnog i životnog osiguranja.³

U 2015. godini na tržištu osiguranja Republike Srpske poslovalo je i 11 filijala društava za osiguranje iz FBiH, dok je 7 društava za osiguranje iz RS poslovalo putem filijale u FBiH.

1.1.1. Struktura vlasništva

Prema strukturi vlasništva, sa stanjem na dan 31.12.2015. godine, 7 društava za osiguranje je bilo u većinskom domaćem vlasništvu, dok je 5 društava za osiguranje bila u većinskom stranom vlasništvu.

¹ Agencija je krajem 2015. godine izdala dozvolu za rad jednom društvu za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, a koje je počelo sa obavljanjem djelatnosti osiguranja u januaru 2016. godine, nakon završetka postupka upisa društva u registar nadležnog suda i upisa u registar kod Agencije. Iz tog razloga ovo društvo za osiguranje nije uključeno u ukupan broj društava za osiguranje prikazanih u Tabeli 1. i nije predmet ovog izvještaja.

² U toku 2016. godine, u periodu pripreme ovog izvještaja, „Bobar osiguranje“ a.d. Bijeljina je promijenilo naziv u „Atos osiguranje“ a.d. Bijeljina.

Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje sa stanjem na dan 31.12.2015. godine

Vlasništvo	Broj društava za osiguranje	Učešće u ukupnom kapitalu	Učešće u ukupnoj aktivi	Učešće u bruto fakturisanom premiji
Većinsko domaće vlasništvo	7	52,4%	40,2%	50,1%
Većinsko strano vlasništvo	5	47,6%	59,8%	49,9%
UKUPNO	12	100%	100%	100%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje i Centralni registar HOV

Udio stranog kapitala u ukupnom kapitalu svih društava za osiguranje je iznosio 47,6%. Na društva za osiguranje sa većinskim stranim kapitalom odnosi se 59,8% ukupne aktive i 49,9% bruto fakturisane premije.

Prema Izveštaju Centralnog registra hartija od vrijednosti - knjizi akcionara, u toku 2015. godine, državni kapital je evidentiran u Osiguranju Aura a.d. Banja Luka u procentu od 38% (prioritetne akcije), dok je u Krajina osiguranju a.d. Banja Luka došlo do smanjenja učešća državnog kapitala u vlasništvu sa 70,4% na 34,9%. Promjena vlasničke strukture u Krajina osiguranju a.d. Banja Luka, rezultat je povećanja kapitala putem emisije redovnih akcija kroz javnu ponudu u iznosu od 6.899.999 KM, kada su dva strana lica stekla vlasničke udjele od 25,2% i 25,3%.

1.1.2. Ljudski resursi

Na dan 31.12.2015. godine u sektoru osiguranja bilo je zaposleno ukupno 1.658 radnika, od kojih u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj 1.430 radnika, u filijalama društava za osiguranje iz FBiH 222 radnika i u Zaštitnom fondu Republike Srpske 6 radnika. U sektoru osiguranja rade i posrednici u osiguranju.

Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za period od 2013–2015. godine, predstavljeni su u narednoj tabeli.

Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje

KVALIFIKACIJA	Stanje na dan 31.12.2013.		Stanje na dan 31.12.2014.		Stanje na dan 31.12.2015.		INDEKS 2015/14
	broj	%	broj	%	broj	%	
NK	8	0,7	4	0,3	8	0,6	200,0
PK	15	1,3			1	0,1	
NS	1	0,1	1	0,1			
KV	45	3,8	65	5,3	85	5,9	130,8
SSS	631	53,8	647	52,4	752	52,6	116,2
VKV	5	0,4	5	0,4	6	0,4	120,0
VŠS	90	7,7	86	7,0	90	6,3	104,7
VSS	357	30,5	402	32,6	461	32,2	114,7
MR	18	1,5	21	1,7	25	1,7	119,0
DR	2	0,2	3	0,2	2	0,1	66,7
UKUPNO	1.172	100,0	1.234	100,0	1.430	100,0	115,9

U društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, u posmatranom periodu zabilježen je rast broja zaposlenih od 15,9%.

1.2. Posrednici u osiguranju

Zaključno sa 31.12.2015. godine u Registar posrednika u osiguranju kod Agencije upisano je:

- 154 zastupnika u osiguranju – fizička lica, od čega ih je 30 registrovalo preduzetničke radnje,
- 10 društava za zastupanje u osiguranju (uključujući i Pošte Srpske) i 4 filijale društava za zastupanje iz FBiH,
- 117 brokera u osiguranju – fizičkih lica,
- 7 brokerskih društva iz Republike Srpske (3 banke i 4 brokerska društva) i 1 filijala brokerskog društva iz FBiH.

Na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba) dostupan je izvod iz registara posrednika u osiguranju.

U 2015. godini, Agencija je organizovala edukaciju i održala ispitni rok za polaganje stručnog ispita za provjeru stručnog znanja, potrebnog za dobijanje ovlašćenja za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju. Stručni ispit je položio 61 kandidat.

1.3. Zaštitni fond Republike Srpske

Zaštitni fond Republike Srpske (u daljem tekstu: Zaštitni fond) osnovan je Zakonom o obaveznom osiguranju za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti – Prečišćen tekst („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 102/09) kao posebno pravno lice. Nadležnost Zaštitnog fonda propisana je Zakonom o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15). Zaštitni fond dužan je da izvršava obavezu naknade štete trećem oštećenom licu nastale na teritoriji Republike Srpske ako ih prouzrokuje nepoznato vozilo ili vozilo čiji vlasnik nije zaključio ugovor o osiguranju od autoodgovornosti. Pored toga, Zaštitni fond je dužan da izvršava obavezu isplate naknade oštećenim licima u slučaju da nije zaključen ugovor o obaveznom osiguranju putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, te šteta iz osnova autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu koje nisu mogle biti nadoknađene iz stečajne ili likvidacione mase društva za osiguranje.

Sva društva za osiguranje koja u Republici Srpskoj obavljaju poslove osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, osim putnika u vazdušnom saobraćaju, obavezno su članovi Zaštitnog fonda i imaju obavezu uplate doprinosa Zaštitnom fondu, srazmjerno ostvorenoj premiji osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja u Republici Srpskoj.

Ukupno ostvareni prihodi Zaštitnog fonda u 2015. godini su iznosili 3.038.333 KM i veći su za 29,5%, u poređenju sa prethodnom godinom, prvenstveno zbog porasta prihoda od smanjenja obaveza i ukidanja rezervisanja. Ukupni rashodi iznosili su 3.029.499 KM i veći su za 15,6% u odnosu na prethodnu godinu, uglavnom zbog izvršenih ispravki vrijednosti i otpisa potraživanja po

osnovu regresa. Zaštitni fond je u 2015. godini ostvario višak prihoda nad rashodima u iznosu od 8.834 KM.

U narednoj tabeli dat je pregled rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva za period 2013 –2015. godina, a koji se odnose na štete na licima ili imovini u saobraćajnim nezgodama, iz nadležnosti Zaštitnog fonda.

Tabela 4: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu

Odštetni zahtjevi	31.12.2013.	31.12.2014.	31.12.2015.	Indeks 2015/2014
1. Prijavljeni u tekućem periodu i reaktivirani	415	429	506	117,9
2. Preneseni iz prethodnog perioda	165	166	136	81,9
3. Ukupan broj zahtjeva (1+2)	580	595	642	107,9
4. Odbijeni zahtjevi	54	70	85	121,4
5. Obrađeni zahtjevi bez odbijenih	360	389	391	100,5
6. Broj isplaćenih zahtjeva	360	389	391	100,5
7. Iznos isplaćenih zahtjeva KM	1.258.153	1.487.468	1.171.594	78,8

Izvor: Izveštaj Zaštitnog fonda

U odnosu na prethodnu godinu, ukupan broj odštetnih zahtjeva je povećan za 7,9%, kao i broj odbijenih odštetnih zahtjeva za 21,4%. Svi obrađeni odštetni zahtjevi su isplaćeni. Iznos isplaćenih odštetnih zahtjeva je manji u 2015. godini za 21,2%, u odnosu na prethodnu godinu. Prosječna vrijednost isplaćenog odštetnog zahtjeva u 2015. godini iznosila je 2.996 KM i manja je u odnosu na 2014. godinu za 21,6%.

1.4.Ovlašćeni aktuari

U skladu sa međunarodnim standardima za funkcionisanje sektora osiguranja od posebne važnosti je obezbjeđenje adekvatnog broja profesionalno osposobljenih aktuara. Na dan 31.12.2015. godine u Registar ovlašćenih aktuara kod Agencije bilo je upisano 32 lica. Na internet stranici Agencije dostupan je izvod iz Registra ovlašćenih aktuara.

1.5.Ombudsman u osiguranju

Agencija se zaštitom potrošača bavila neposredno i preko Ombudsmana u osiguranju. U izvještajnom periodu Kancelarija Ombudsmana zaprimila je 118 predmeta, uglavnom prigovore i pritužbe osiguranika, korisnika naknada iz osiguranja, odnosno trećih oštećenih lica, pri čemu su, kao i u prethodnom periodu, dominirali prigovori na postupke u isplati naknade štete iz osnova osiguranja autoodgovornosti. Detaljniji podaci o rezultatima postignutim u ovom segmentu dati su u Izvještaju o radu Agencije za 2015. godinu.

2. TRŽIŠTE OSIGURANJA

2.1. Pokazatelji razvijenosti tržišta osiguranja

U narednoj tabeli je dat komparativni pregled osnovnih relativnih pokazatelja, vezanih za premiju, kojima se mjeri stepen razvijenosti tržišta osiguranja.

Tabela 5: Premija i makroekonomski pokazatelji

Zemlja		Premija/broj stanovnika			Premija/BDP (%)			(u USD) ⁴ Životno/Ukupna premija (%)		
		2012.	2013.	2014.	2012.	2013.	2014.	2012.	2013.	2014.
BiH	RS	70,4	75,7	81,4 ⁵	1,8	1,8	2,1	11,8	14,6	15,8 ⁶
	FBiH	83,7	91,6	96,2	2,2	2,3	2,3	20,4	22,4	24,4
Austrija		2.464,5	2.604,0	2.680,6	5,3	5,3	5,2	40,0	39,0	39,4
Bugarska		140,4	156,0	163,7	2,0	2,1	2,1	14,7	16,2	17,0
Grčka		519,7	476,0	478,0	2,4	2,2	2,2	42,2	40,7	45,2
Mađarska		333,1	354,0	352,5	2,4	2,6	2,5	53,8	55,3	55,9
Rumunija		107,4	124,0	119,0	1,4	1,4	1,2	20,8	22,0	19,3
Slovenija		1.225,2	1.309,0	1.245,9	5,5	5,6	5,0	27,2	29,8	27,6
Srbija		95,5	104,0	111,1	1,8	1,8	1,9	18,1	19,0	21,5
Turska		145,9	166,0	152,7	1,4	1,5	1,5	16,0	14,1	12,8
Hrvatska		351,1	372,0	351,5	2,7	2,7	2,6	27,2	28,0	30,9
Češka		747,2	760,0	721,4	3,7	3,8	3,5	46,9	45,7	45,1

Izvor: Statistika tržišta osiguranja u BiH, Republički zavod za statistiku RS, Federalni zavod za statistiku, SwissRe

Komparacija tržišta osiguranja u Republici Srpskoj sa drugim razvijenim, ali i tržištima u razvoju, pokazuje da ovaj sektor zaostaje po posmatranim pokazateljima. Učešće premije u BDP slično je kao i u drugim tranzicijskim zemljama, ali je niže u odnosu na razvijena tržišta. Premija po stanovniku i učešće životnog osiguranja u ukupnoj premiji bilježe stalni rast, ali su i dalje niži u odnosu na zemlje u okruženju, koje imaju sličan nivo ekonomske razvijenosti.

2.2. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske

U narednoj tabeli daje se pregled ukupno obračunate bruto premije na tržištu Republike Srpske.⁷

⁴ U vrijeme izrade ovog izvještaja nije bila dostupna komparativna statistika za 2015. godinu.

⁵ Prilikom obračuna prosječne premije po glavi stanovnika u Republici Srpskoj, uzeto je u obzir: Ukupna premija društava iz Republike Srpske - Premija filijala društava iz Republike Srpske u FBiH + Premija filijala društava iz FBiH u Republici Srpskoj (radi se o podacima iz Tabele 6. Red br.3)

⁶ Prilikom obračuna učešća premije životnog osiguranja u ukupnoj premiji uzeta je u obzir i premija za životno osiguranje filijala društava iz FBiH (radi se o podacima iz Tabele 6. Red br. 1.2. i 2.2)

⁷ Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja RS je obračunata na način da je ukupna premija koja su ostvarila društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, umanjena za premiju koju su ta društva ostvarila u Federaciji BiH i uvećana za premiju koju su društva za osiguranje sa sjedištem u Federaciji BiH ostvarila u Republici Srpskoj.

Tabela 6: Premija osiguranja ostvarena na tržištu Republike Srpske u periodu 2013–2015. godine

(u KM)

R.B.	Subjekti na tržištu RS	Obračunata premija na tržištu Republike Srpske						Indeks 2015/2014
		I-XII 2013.		I-XII 2014.		I-XII 2015.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
1.	DRUŠTVA IZ RS	126.355.102	79,5	135.141.740	79,0	142.533.340	78,0	105,5
1.1.	Neživotna osiguranja	113.484.913	71,4	120.270.533	70,3	124.977.306	68,4	103,9
1.2.	Životna osiguranja	12.870.189	8,1	14.871.207	8,7	17.556.034	9,6	118,1
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	32.643.740	20,5	35.981.553	21,0	40.221.388	22,0	111,8
2.1.	Neživotna osiguranja	22.278.002	14,0	23.830.918	13,9	27.231.416	14,9	114,3
2.2.	Životna osiguranja	10.365.738	6,5	12.150.635	7,1	12.989.971	7,1	106,9
3.	UKUPNO	158.998.841	100,0	171.123.293	100,0	182.754.728	100,0	106,8

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske u periodu 01.01. do 31.12.2015. godine iznosila je 182.754.728 KM i veća je odnosu na isti period prethodne godine za 11.631.435 KM ili 6,8%. Neživotno osiguranje je u prosjeku poraslo za 5,6%, dok je životno osiguranje poraslo za 13,0%.

2.3. Tržišna struktura i koncentracija⁸

U narednoj tabeli prikazano je učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava za osiguranje iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske za 2014. i 2015. godinu.

Tabela 7: Učešće društava za osiguranje i filijala iz FBiH na tržištu RS

R.B.	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske		
	Društvo za osiguranje iz Republike Srpske / Filijale društava iz FBiH	2014.	2015.
1.	Bobar osiguranje A.D.	8,6%	5,0%
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	5,8%	5,8%
3.	Grawe osiguranje A.D.	7,6%	8,4%
4.	Drina osiguranje A.D.	9,1%	10,4%
5.	Wiener osiguranje A.D.	10,4%	9,5%
6.	Dunav osiguranje A.D.	9,0%	9,1%
7.	Krajina osiguranje A.D.	5,7%	5,5%
8.	Mikrofin osiguranje A.D.	3,3%	3,4%
9.	Nešković osiguranje A.D.	8,2%	8,5%

⁸ Ističe se da je, u odnosu na izvještaje o stanju u sektoru osiguranja iz prethodnih godina, izvršena promjena metodologije utvrđivanja statističke osnovice za obračun koncentracije na tržištu osiguranja Republike Srpske, na način da je u ovom izvještaju u obračun uključena ukupna premija na tržištu Republike Srpske, koju su obračunala društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj i filijale društava za osiguranje iz FBiH.

R.B.	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske		
	Društvo za osiguranje iz Republike Srpske / Filijale društava iz FBiH	2014.	2015.
10.	Osiguranje Aura A.D.	3,9%	4,1%
11.	Triglav osiguranje A.D.	5,4%	5,4%
12.	Osiguranje GarantA.D.	2,0%	3,2%
13.	Asa osiguranje D.D.	0,0%	1,3%
14.	Bosna-Sunce osiguranje D.D.	1,0%	1,1%
15.	Camelija osiguranje D.D.	0,3%	0,3%
16.	Croatia osiguranje D.D.	0,4%	0,7%
17.	Euroherc osiguranje D.D.	3,3%	4,0%
18.	SARAJEVO osiguranje D.D.	3,2%	1,8%
19.	Merkur BH osiguranje D.D.	4,8%	4,2%
20.	Osiguranje "VGT" D.D.	0,4%	0,4%
21.	UNIQA osiguranje D.D..	4,9%	5,4%
22.	Zovko osiguranje D.D.	2,7%	2,7%
23.	Triglav osiguranje D.D.	0,0%	0,1%
	UKUPNO	100,0%	100,0%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

U sljedećem pregledu dat je stepen koncentracije tržišta osiguranja u Republici Srpskoj po peer grupama, iz kojeg se vidi da je broj društava za osiguranje po peer grupama ostao isti u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 8: Učešće društava iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama

Učešće	Učešće društava iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama					
	2013.		2014.		2015.	
	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje i filijala FBiH	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje i filijala FBiH	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje i filijala FBiH
do 5%	27,3%	11	30,2%	14	32,2%	14
5-10%	51,0%	7	59,3%	8	57,5%	8
10-15%	21,7%	2	10,4%	1	10,4%	1
preko 15%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Herfindahl Hirschman–ov indeks predstavlja, takođe, mjeru koncentracije tržišta i izračunava se kao zbir kvadrata pojedinačnog učešća svakog društva za osiguranje u odnosu na ostvarenu premiju. Ovaj indeks uzima u obzir relativnu veličinu i raspodjelu društava na tržištu, te ukoliko je tržište monopolističko, postoji i veća tržišna koncentracija, i naravno manja konkurencija. Indeks se povećava ukoliko se smanjuje broj društava učesnika na tržištu, a u isto vrijeme razlika u veličini među njima je sve veća. Ukoliko bi postojalo samo jedno društvo koje se bavi osiguranjem, indeks bi iznosio 10.000 (učešće na tržištu 100%, odnosno indeks je $100 \cdot 100 = 10.000$). U suprotnom slučaju, ukoliko bi bilo mnogo društava sa srazmjerno niskim učešćem, oko 0%, indeks bi bio blizu 0, što bi

ukazivalo da na tržištu postoji savršena konkurencija. Ako je Herfindahl Hirschman-ov indeks između 1.000 i 1.800 smatra se da na tržištu postoji umjerena koncentracija. S obzirom da Herfindahl Hirschman-ov indeks u 2015. godini iznosi 654 poena, što je u odnosu na 2014. godinu manje za 19 poena, može se zaključiti da je na tržištu osiguranja Republike Srpske prisutna prilično jaka konkurencija.

2.4. Obračunata premija po društvima za osiguranje

Ukupno obračunata premija u periodu 01.01. do 31.12.2015. godine koju su ostvarila društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, uključujući i premiju koju su ova društva za osiguranje ostvarila na tržištu osiguranja FBiH, iznosila je 171.323.509 KM (od čega 28.790.169 KM u FBiH, a 142.533.340 KM u Republici Srpskoj). U odnosu na isti period prethodne godine, obračunata premija je veća za 15.570.661 KM ili 10,0%.

U nastavku se daje pregled obračunate premije po društvima za osiguranje.

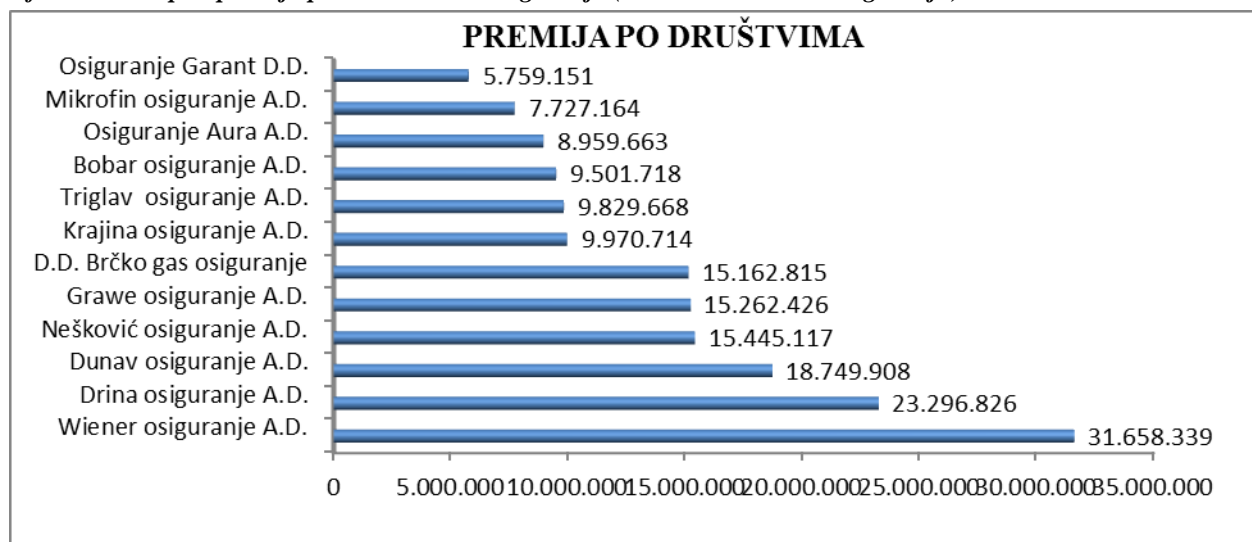
Tabela 9: Obračunata premija po društvima za osiguranje u periodu 2013–2015. godina

(u KM)

R.B.	NAZIV DRUŠTVA U RS	Obračunata premija						Indeks 2015/ 2014
		I-XII 2013.		I-XII 2014.		I-XII 2015.		
		Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Bobar osiguranje A.D.	15.192.779	10,8%	15.356.845	9,9%	9.501.718	5,5%	61,9
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	14.049.277	10,0%	14.004.946	9,0%	15.162.815	8,9%	108,3
3.	Grawe osiguranje A.D.	13.860	0,0%	13.033	0,0%	23.932	0,0%	183,6
4.	Drina osiguranje A.D.	16.908.248	12,1%	19.076.537	12,2%	23.296.826	13,6%	122,1
5.	Dunav osiguranje A.D.	17.249.309	12,3%	15.999.612	10,3%	18.013.284	10,5%	112,6
6.	Wiener osiguranje A.D.	22.252.878	15,9%	25.662.912	16,5%	29.337.981	17,1%	114,3
7.	Krajina osiguranje A.D.	9.127.272	6,5%	9.710.231	6,2%	9.970.714	5,8%	102,7
8.	Mikrofin osiguranje A.D.	5.013.215	3,6%	6.514.275	4,2%	7.727.164	4,5%	118,6
9.	Nešković osiguranje A.D.	13.259.366	9,5%	14.017.231	9,0%	15.445.117	9,0%	110,2
10.	Osiguranje Aura A.D.	5.944.065	4,2%	7.544.864	4,8%	8.959.663	5,2%	118,8
11.	Osiguranje Garant D.D.			3.346.557	2,1%	5.759.151	3,4%	172,1
12.	Triglav osiguranje A.D.	8.118.340	5,8%	9.300.477	6,0%	9.829.668	5,7%	105,7
UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA		127.128.608	90,7%	140.547.520	90,2%	153.028.033	89,3%	108,9
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Grawe osiguranje A.D.	11.444.276	8,2%	13.006.048	8,4%	15.238.494	8,9%	117,2
2.	Dunav osiguranje A.D.	626.419	0,4%	700.797	0,4%	736.624	0,4%	105,1
3.	Wiener osiguranje A.D.	1.000.313	0,7%	1.498.483	0,4%	2.320.358	1,4%	154,8
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA		13.071.008	9,3%	15.205.328	9,8%	18.295.476	10,7%	120,3
UKUPNA PREMIJA		140.199.616	100,0%	155.752.848	100,0%	171.323.509	100,0%	110,0

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Grafikon 1: Ukupna premija po društvima za osiguranje (neživotna i životna osiguranja)

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

U 2015. godini, u odnosu na prethodnu godinu, kod neživotnih osiguranja samo jedno društvo za osiguranje ostvarilo je manju premiju, dok su kod životnih osiguranja sva tri društva za osiguranje ostvarila porast premije.

U premiji ostvarenoj na tržištu osiguranja Republike Srpske učestvuju i filijale društava za osiguranje iz FBiH, i to u iznosu od 40.221.388 KM, što predstavlja 22,0% u odnosu na ukupnu premiju.

U narednoj tabeli se daje pregled premije filijala društava iz FBiH na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj u periodu 2013 – 2015. godine.

Tabela 10: Obračunata premija po filijalama društava za osiguranje iz FBiH u periodu 2013–2015. godina

(u KM)

R.B.	Filijale društava za osiguranje iz FBiH koje posluju u RS	Obračunata premija						Indeks
		I-XII 2013.		I-XII 2014.		I-XII 2015.		2015/2014
		Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Asa osiguranje d.d.			16.201	0,0%	2.385.776	5,9%	- ⁹
2.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	1.503.633	4,6%	1.670.142	4,6%	1.876.177	4,7%	112,3
3.	Camelija osiguranje d.d.	370.997	1,1%	546.587	1,5%	612.088	1,5%	112,0
4.	Croatia osiguranje d.d.	568.263	1,7%	653.364	1,8%	1.159.739	2,9%	177,5
5.	Euroherc osiguranje d.d.	4.777.572	14,6%	5.585.874	15,5%	7.247.652	18,0%	129,7
6.	SARAJEVO osiguranje	5.036.575	15,4%	5.537.645	15,4%	3.309.403	8,2%	59,8
7.	Merkur BH osiguranje	172.491	0,5%	198.001	0,6%	217.909	0,5%	110,1
8.	Osiguranje "VGT" d.d.	801.911	2,5%	649.472	1,8%	648.646	1,6%	99,9
9.	UNIQA osiguranje d.d.	4.714.676	14,4%	4.401.618	12,2%	4.758.278	11,8%	108,1
10.	Zovko osiguranje d.d.	4.331.885	13,3%	4.572.014	12,7%	5.015.747	12,5%	109,7
UKUPNO NEŽIVOTNA FBiH		22.278.002	68,2%	23.830.918	66,2%	27.231.416	67,7%	114,3
ŽIVOTNA OSIGURANJA FBiH								
1.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.					80.029	0,2%	

⁹ Zbog izuzetno niske osnovice (obračunata premija u 2014. godini), obračunati indeks rasta premije 2014/2015 iznosi 14.726,4 i ne predstavlja relevantan pokazatelj

R.B.	Filijale društava za osiguranje iz FBiH koje posluju u RS	Obračunata premija						Indeks 2015/2014
		I-XII 2013.		I-XII 2014.		I-XII 2015.		
		Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
2.	Croatia osiguranje d.d.	73.398	0,2%	75.611	0,2%	85.885	0,2%	113,6
3.	Merkur BH osiguranje d.d.	7.199.008	22,1%	8.020.263	22,3%	7.483.182	18,6%	93,3
4.	UNIQA osiguranje d.d.	3.093.331	9,5%	4.040.648	11,2%	5.138.811	12,8%	127,2
5.	Triglav osiguranje d.d.			14.114	0,0%	202.064	0,5%	- ¹⁰
UKUPNO ŽIVOTNA FBiH		10.365.738	31,8%	12.150.635	33,8%	12.989.971	32,3%	106,9
UKUPNA PREMIJA FBiH		32.643.740	100,0%	35.981.553	100,0%	40.221.388	100,0%	111,8

Izvor: Izveštaji filijala društava za osiguranje

U nastavku ovog izvještaja korišćiće se isključivo podaci i pokazatelji o društvima za osiguranje iz Republike Srpske, koji uključuju podatke za Republiku Srpsku i FBiH.

2.5.Struktura portfelja

U sljedećoj tabeli je predstavljena struktura obračunate premije društava za osiguranje prema vrstama osiguranja u periodu 2013–2015. godina, s tim da se kategorija „ostalo” odnosi na 13 grupa neživotnih osiguranja, koje u ukupnoj premiji pojedinačno učestvuju ispod jednog procenta.

Tabela 11: Obračunata premija prema vrstama osiguranja

(u KM)

Vrsta osiguranja	I-XII 2013.		I-XII 2014.		I-XII 2015.		Indeks 2015/2014
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
Osiguranje nezgode	8.904.151	6,4%	9.797.621	6,3%	11.199.875	6,5%	114,3
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih	9.531.550	6,8%	10.090.636	6,5%	9.821.394	5,7%	97,3
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	6.187.734	4,4%	7.206.001	4,6%	6.507.093	3,8%	90,3
Osiguranje ostalih šteta na imovini	7.112.393	5,1%	10.300.674	6,6%	12.776.740	7,5%	124,0
Osiguranje od odgovornosti za m/v	92.454.100	65,9%	99.632.267	64,0%	109.042.261	63,6%	109,4
Ostalo	2.938.680	2,1%	3.520.322	2,3%	3.680.671	2,1%	104,6
Ukupno neživotna osiguranja	127.128.608	90,7%	140.547.520	90,2%	153.028.033	89,3%	108,9
Životno osiguranje	13.071.008	9,3%	15.205.327	9,8%	18.295.476	10,7%	120,3
UKUPNO	140.199.616	100,0%	155.752.848	100,0%	171.323.509	100,0%	110,0

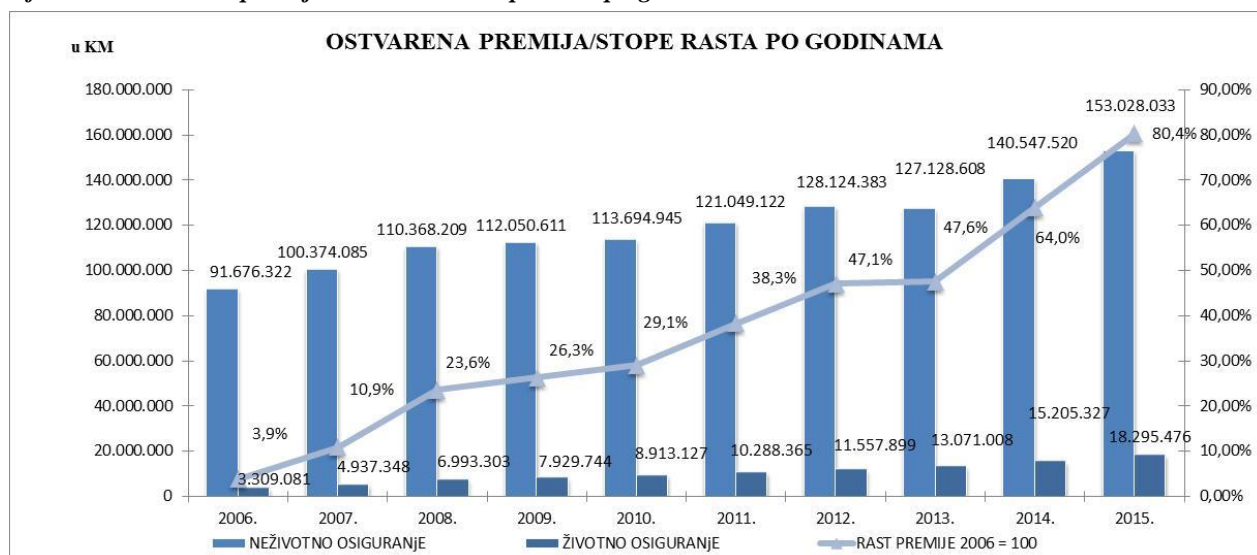
Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Od ukupno obračunate premije u 2015. godini, na neživotno osiguranje odnosilo se 153.028.033 KM ili 89,3%, dok je obračunata premija životnog osiguranja iznosila 18.295.476 KM ili 10,7%. U odnosu na prethodnu godinu, obračunata premija neživotnih osiguranja je porasla za 8,9%, dok je premija životnih osiguranja porasla za 20,3% čime se nastavlja kontinuirani rast premije u ovoj vrsti osiguranja. Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila i dalje dominantna vrsta osiguranja.

U nastavku se daje niz grafičkih ilustracija strukture bruto premije.

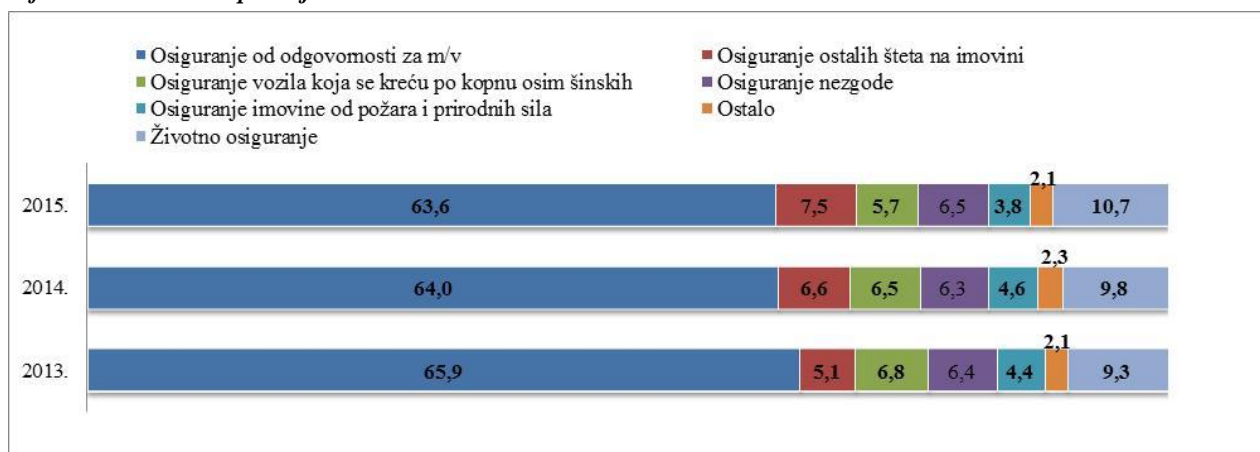
¹⁰ Zbog izuzetno niske osnovice (obračunata premija u 2014. godini), obračunati indeks rasta premije 2014/2015 iznosi 1.431,7 i ne predstavlja relevantan pokazatelj

Grafikon 2: Ostvarena premija/kumulativna stopa rasta po godinama

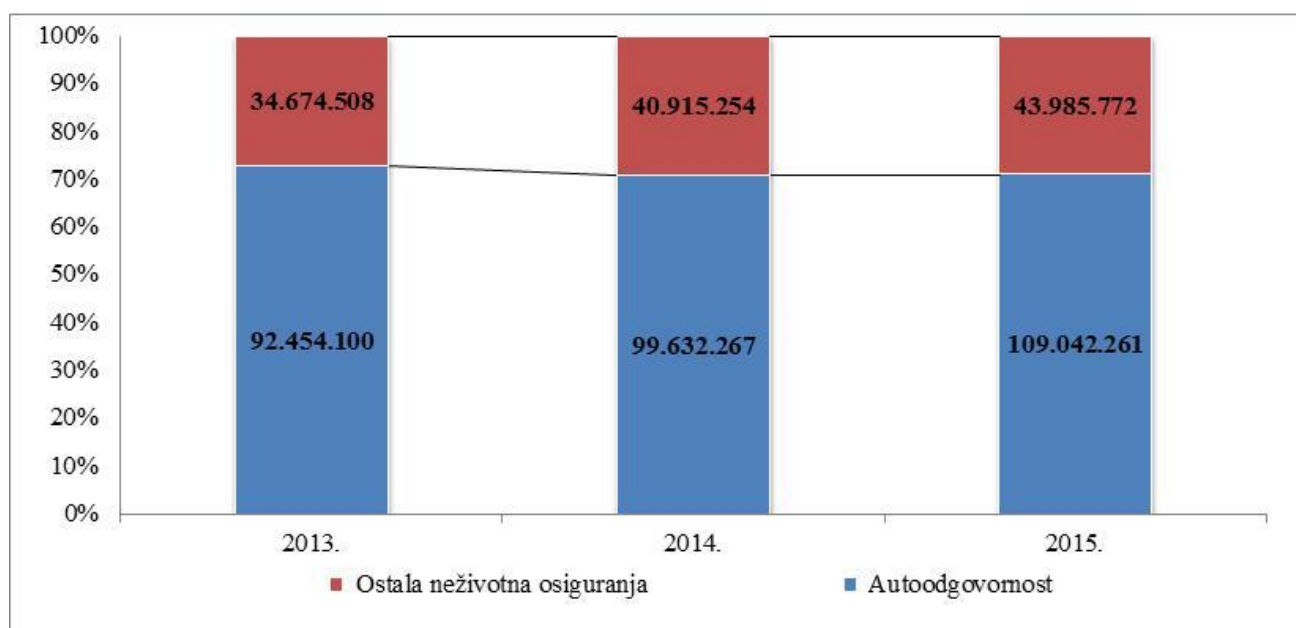
Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Grafikon 3: Struktura premije

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Grafikon 4: Ostvarena premija

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

U narednoj tabeli dati su podaci o učešću obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji za prethodne tri godine.

Tabela 12: Udio obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji

Vrsta osiguranja	2013.	Udio	2014.	Udio	2015.	Udio	Indeks 2015/14
Obavezno	101.366.877	72,3%	109.440.514	70,3%	120.247.933	70,2%	109,9
Neobavezno	38.832.738	27,7%	46.312.333	29,7%	51.075.576	29,8%	110,3
UKUPNO	140.199.615	100,0%	155.752.848	100,0%	171.323.509	100,0%	110,0

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

U posmatranom periodu, u strukturi premije, nije došlo je do značajnijih promjena u učešću obaveznih i neobaveznih osiguranja u ukupno obračunatoj premiji.

3. BILANSNA STRUKTURA

Na osnovu dostavljenih revidiranih finansijskih izvještaja društava za osiguranje za 2015. godinu, u nastavku se daje uporedni prikaz i analiza osnovnih bilansnih pozicija za 2014. i 2015. godinu. Podaci iskazani u ovom izvještaju, koji se odnose na 2014. godinu, razlikuju se od podataka za istu godinu u Izvještaju o stanju sektora osiguranja za period 01.01–31.12.2014. godine, zbog izvršenih retrospektivnih korekcija finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.

3.1. Bilans stanja

U sljedećoj tabeli se daje skraćena šema aktive zbirnog bilansa stanja za sva društva za osiguranje.

Tabela 13: Aktiva – ukupno za sva društva za osiguranje

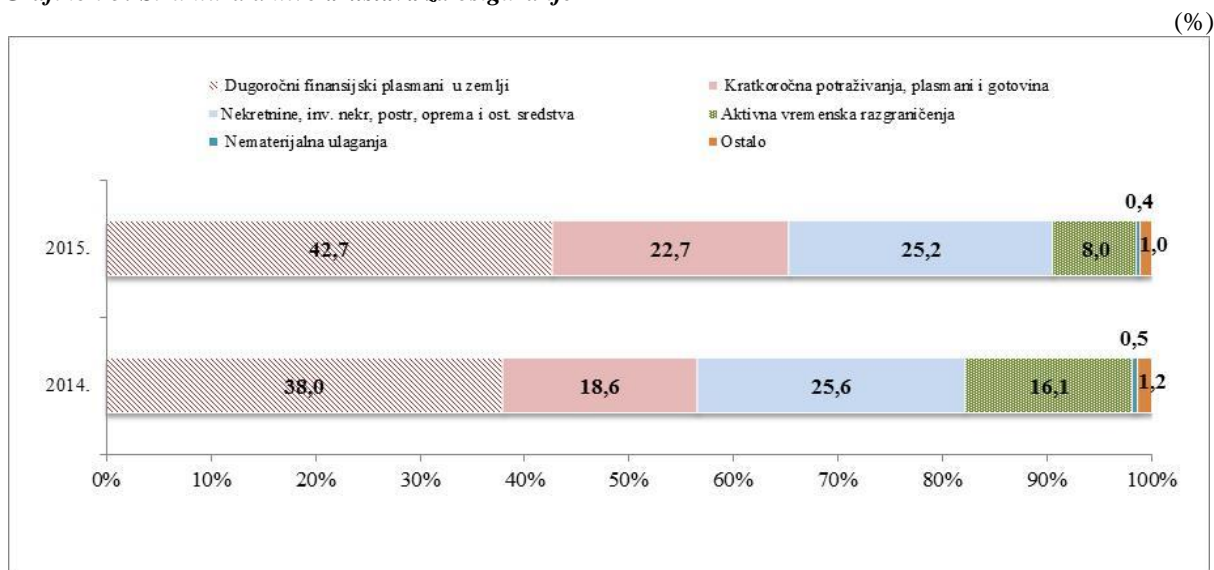
A K T I V A	31.12.2014. godina		31.12.2015. godina		Indeks 2015/14
	Iznos	%	Iznos	%	
A. STALNA IMOVINA(I+II+III+IV)	229.056.128	65,2%	256.450.481	69,2%	112,0
I Nematerijalna ulaganja	1.877.017	0,5%	1.581.549	0,4%	84,3
II Nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, oprema i ostala sredstva (1+2+3)	90.132.825	25,6%	93.445.331	25,2%	103,7
1. Zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema	35.524.799	10,1%	34.586.046	9,3%	97,4
2. Investicione nekretnine	49.546.081	14,1%	54.382.209	14,7%	109,8
3. Osnovna sredstva u pripremi i ostala osnovna sredstva	5.061.945	1,4%	4.477.076	1,2%	88,4
III Dugoročni finansijski plasmani (1+2)	135.666.748	38,6%	160.130.804	43,2%	118,0
1. Učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica	1.969.253	0,6%	1.899.253	0,5%	96,4
2. Dugoročni finansijski plasmani matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima, dugoročni finansijski plasmani u zemlji i inostranstvu, finansijska sredstva koja se drže do roka dospelja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i ostali dugoročni finansijski plasmani	133.697.495	38,0%	158.231.551	42,7%	118,4
IV Odložena poreska sredstva	1.379.538	0,4%	1.292.797	0,3%	93,7
B. TEKUĆA IMOVINA (I+II+III+IV)	122.473.833	34,8%	113.949.805	30,8%	93,0
I Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	450.341	0,1%	340.098	0,1%	75,5
II Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	65.351.833	18,6%	84.048.927	22,7%	128,6
1. Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	12.763.909	3,6%	10.673.399	2,9%	83,6
2. Potraživanja iz specifičnih poslova i ostala potraživanja	3.682.813	1,0%	8.956.977	2,4%	243,2
3. Kratkoročni finansijski plasmani	35.411.184	10,1%	42.524.349	11,5%	120,1
4. Gotovina	13.493.928	3,8%	21.894.202	5,9%	162,3
5. Porez na dodatu vrijednost					
III Aktivna vremenska razgraničenja	56.658.451	16,1%	29.457.435	8,0%	52,0
IV - Odložena poreska sredstva	13.208	0,0%	103.345	0,0%	782,4
POSLOVNA AKTIVA (A+B)	351.529.961	100,0%	370.400.286	100,0%	105,4
VANBILANSNA AKTIVA	9.423.190		6.787.697		72,0
UKUPNA AKTIVA	360.953.151		377.187.983		104,5

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje

Vrijednost poslovne aktive i pasive društava za osiguranje u Republici Srpskoj sa stanjem na dan 31.12.2015. godine iznosila je 370.400.286 KM i u odnosu na stanje na dan 31.12.2014. godine veća je za 5,4%.

U narednom grafičkom prikazu predstavljena je struktura aktive za 2014. i 2015. godinu.

Grafikon 5: Struktura aktive društava za osiguranje

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje

Strukturu poslovne aktive, sa stanjem na dan 31.12.2015. godine, čine stalna imovina sa učešćem od 69,2% i tekuća imovina sa učešćem od 30,8%, pri čemu je, u odnosu na prethodnu godinu, povećano učešće stalne imovine sa 65,2% na 69,2%, a smanjeno učešće tekuće imovine sa 34,8% na 30,8%.

Stalna imovina se povećala za 12,0% usljed povećanja sljedećih stavki: investicione nekretnine za 9,8% i dugoročni finansijski plasmani za 18,0%.

Investicione nekretnine su značajnije povećane kod tri društva za osiguranje. Povećanje je rezultat kupovine investicionih nekretnina kod dva društva za osiguranje i reklasifikacije nekretnine koja je služila za obavljanje djelatnosti u investicionu nekretninu kod jednog društva za osiguranje. Promjene na ovoj poziciji kod ostalih društava, u apsolutnom i relativnom iznosu, od manjeg su uticaja na iskazane promjene investicionih nekretnina.

Materijalno značajne promjene na poziciji dugoročni finansijski plasmani odnose se na povećanja finansijskih sredstava koja se drže do dospijeca za 98,6%, finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju za 73,7% i ostalih dugoročnih finansijskih plasmana za 15,6%, dok su ulaganja u depozite kod banaka smanjenja za 15,9% u odnosu na prethodnu godinu.

U okviru stalne imovine došlo je do značajnijeg smanjenja stavki: nematerijalna ulaganja za 15,7%, građevinski objekti za 3,2%, osnovna sredstva u pripremi i ostala osnovna sredstva za 11,6%, učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica za 3,6% i odložena poreska sredstva za 6,3%.

Smanjenje vrijednosti pozicije tekuća imovina od 7,0%, rezultat je smanjenja ove pozicije kod dva društva za osiguranje, iako je kod svih ostalih društava za osiguranje ova pozicija povećana. Smanjenje tekuće imovine rezultat je smanjenja pozicije aktivna vremenska razgraničenja za 48,0%, u okviru kojih su značajno smanjenja rezervisanja za štete osiguranja i saosiguranja, koje padaju na teret saosiguravača i reosiguravača, nakon isplate šteta od poplava iz 2014. godine, kod jednog društva za osiguranje, kao i zbog smanjenja kratkoročnih finansijski plasmana kod drugog društva za osiguranje.

U strukturi pozicije tekuća imovina došlo je do značajnog povećanja sljedećih stavki: potraživanja iz specifičnih poslova 3,6 puta usljed ostvarivanja prava na regrese nakon preuzimanja duga po osnovu

datih garancija jednog društva za osiguranje u svrhu obezbjeđenja izvršenja obaveza trećih lica, gotovina za 62,3% zbog neplasiranih sredstava pribavljenih emisijom akcija krajem 2015. godine kod jednog društva za osiguranje i kratkoročnih finansijskih plasmana za 20,1%.

Na poziciji vanbilansna aktiva, odnosno pasiva, došlo je do smanjenja u odnosu na prethodnu godinu za 28,0%. Dio ove pozicije odnosi se na državnu imovinu (građevinske objekte) koju koristi društvo za osiguranje Wiener osiguranje a.d. i otpisana potraživanja društva za osiguranje Triglav osiguranje a.d, gdje nije bilo značajnijih promjena. Kod jednog društva za osiguranje ova je pozicija značajno smanjena nakon preuzimanja duga za koji su date garancije društva za obezbjeđenje izvršenja obaveza trećih lica, dok je kod dva društva za osiguranje ova pozicija povećana usljed evidentiranja potencijalnih obaveza društava po osnovu datih garancija za obezbjeđenje izvršenja obaveza trećih lica.

U narednom pregledu dat je uporedni prikaz agregatnih pozicija pasive Bilansa stanja na nivou sektora za 2014. i 2015. godinu.

Tabela 14: Pasiva –ukupno za sva društva za osiguranje

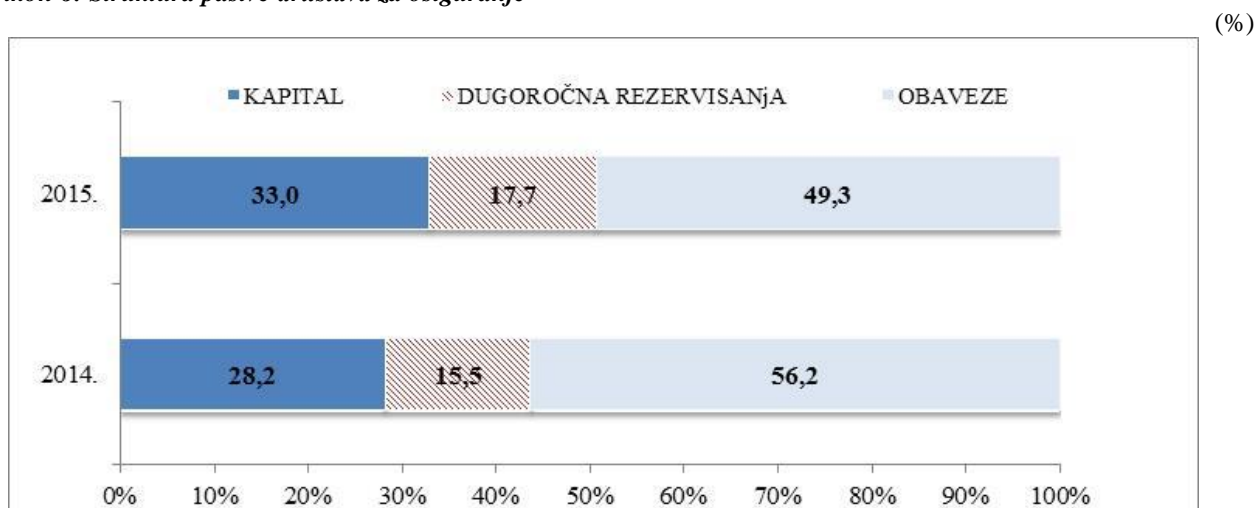
(u KM)

PASIVA	31.12.2014.		31.12.2015.		Indeks 2015/14
	Iznos	%	Iznos	%	
A. KAPITAL	99.251.535	28,2%	122.165.587	33,0%	123,1
1. Osnovni kapital	93.069.192	26,5%	92.788.292	25,1%	99,7
2. Emisiona premija/emisioni gubitak	252.000	0,1%	-891.682		
3. Rezerve iz dobitka	4.747.321	1,4%	5.685.024	1,5%	119,8
4. Revalorizacione rezerve	5.154.503	1,5%	3.918.128	1,1%	76,0
5. Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	1.991.993	0,6%	4.540.976	1,2%	228,0
6. Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstva raspoloživih za prodaju	1.729.894	0,5%	1.500.464	0,4%	86,7
7. Neraspoređeni dobitak (8+9)	22.216.076	6,3%	25.744.652	7,0%	115,9
8. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	4.412.314	1,3%	4.478.859	1,2%	101,5
9. Neraspoređeni dobitak ove godine	17.803.762	5,1%	21.265.793	5,7%	119,4
10. Gubitak do visine kapitala (11+12)	26.449.655	7,5%	8.119.339	2,2%	30,7
11. Gubitak ranijih godina	3.098.308	0,9%	2.786.349	0,8%	89,9
12. Gubitak tekuće godine	23.351.347	6,6%	5.332.990	1,4%	22,8
B. DUGOROČNA REZERVISANJA	54.596.624	15,5%	65.642.237	17,7%	120,2
V. OBAVEZE (1+2)	197.681.802	56,2%	182.592.462	49,3%	92,4
1. Dugoročne obaveze	630.081	0,2%	4.933.656	1,3%	783,0
2. Kratkoročne obaveze i PVR	197.051.721	56,1%	177.658.806	48,0%	90,2
2.1. Prenosna premija ŽO	4.361.353	1,2%	4.834.996	1,3%	110,9
2.2. Prenosna premija NŽO	74.968.176	21,3%	82.853.206	22,4%	110,5
2.3. Rezervisane štete ŽO	549.291	0,2%	1.003.593	0,3%	182,7
2.4. Rezervisane štete NŽO	86.354.398	24,6%	62.904.736	17,0%	72,8
2.5. Druga pasivna razgraničenja	6.331.923	1,8%	6.705.930	1,8%	105,9
2.6. Ostale kratkoročne obaveze	24.486.580	7,0%	19.356.347	5,2%	79,0
G. POSLOVNA PASIVA	351.529.961	100,0%	370.400.286	100,0%	105,4
D. VANBILANSNA PASIVA	9.423.190		6.787.697		72,0
Đ. UKUPNA PASIVA	360.953.151		377.187.983		104,5

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje

U narednom grafičkom prikazu predstavljena je struktura pasive za 2014. i 2015. godinu.

Grafikon 6: Struktura pasive društava za osiguranje

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje

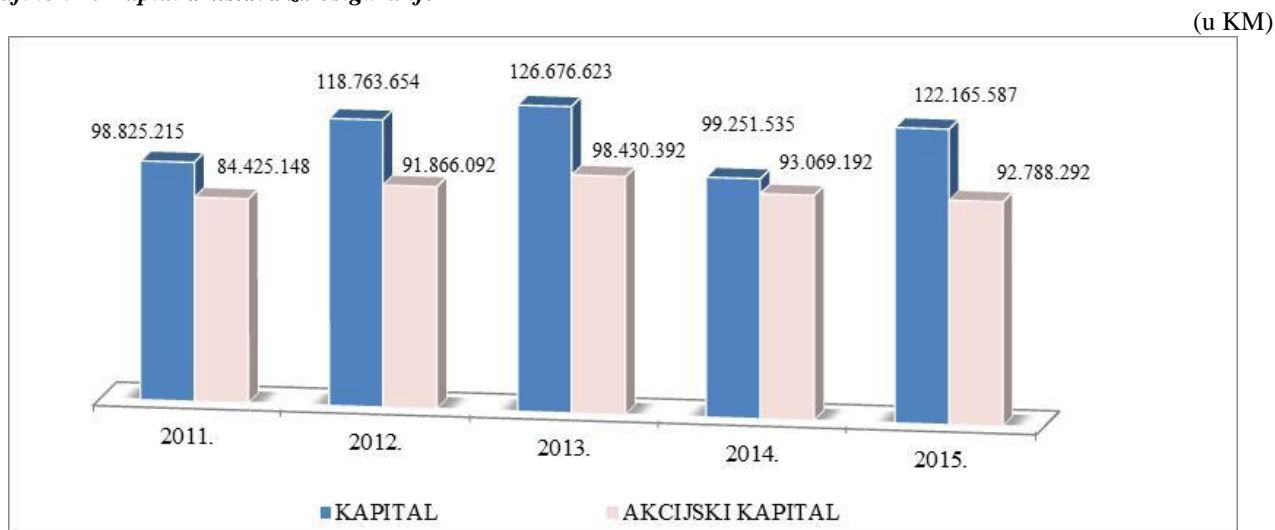
Strukturu poslovne pasive, sa stanjem na dan 31.12.2015. godine, čine obaveze 49,3%, kapital 33,0% i dugoročna rezervisanja 17,7%. U odnosu na prethodnu godinu kapital je povećan za 23,1%, a dugoročna rezervisanja za 20,2%.

Materijalno značajne stavke u strukturi kapitala su osnovni kapital 25,1%, neraspoređeni dobitak 7% i gubitak do visine kapitala 2,2%. Osnovni kapital neznatno je smanjen, neraspoređeni dobitak porastao je za 15,9%, a gubitak do visine kapitala smanjen je za 69,3%.

Što se tiče ostalih stavki kapitala, najveći relativni porast ostvaren je kod rezervi iz dobitka, te kod nerealizovanih dobitaka po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju kao rezultat povećanja vrijednosti obveznica. Na poziciji emisiona premija/emisioni gubitak kod dva društva za osiguranje su evidentirane promjene. Kod jednog društva za osiguranje emitovane akcije su prodate po cijeni višoj od nominalne, te je ostvarena emisiona premija, dok je kod drugog društva za osiguranje bila obrnuta situacija te je ostvaren emisioni gubitak. Kod ostalih pozicija kapitala promjene su bile od manjeg značaja.

U nastavku se daje pregled kretanja kapitala za period 2011 - 2015. godine:

Grafikon 7: Kapital društava za osiguranje

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje

Na poziciji dugoročna rezervisanja zabilježen je porast od 20,2%, u odnosu na prethodnu godinu. U okviru ove pozicije došlo je do povećanja materijalno značajnih stavki i to matematičke rezerve za 20,3% i rezervisanja za učešće u dobitku za 11,3%.

Ukupne obaveze, u odnosu na prošlu godinu, smanjene su za 7,6%, a njihovu strukturu čine kratkoročne obaveze sa učešćem od 97,3% i dugoročne obaveze sa učešćem od 2,7%.

Dugoročne obaveze porasle su za 7,9 puta, gotovo u cjelosti kao rezultat preuzetog duga trećih lica, a za koje je jedno društvo za osiguranje već ranije bilo garant.

Kratkoročne obaveze su smanjene za 9,8%, a 89,3% tih obaveza odnosi se pasivna vremenska razgraničenja. U okviru pozicije pasivna vremenska razgraničenja povećane su stavke prenosne premije kod životnih i neživotnih, kao i rezervisanja za štete životnih osiguranja, dok je na poziciji rezervisanja za štete neživotnih osiguranja došlo do smanjenja od 27,3%. Smanjenje ove pozicije evidentirano je kod dva društva za osiguranje. Kod jednog društva smanjenje je nastalo usljed smanjenog obima poslovanja, dok su kod drugog društva za osiguranje isplaćene štete nastale kao posljedica katastrofalnih poplava iz maja 2014. godine, a koje su bile rezervisane prethodne godine.

3.2. Bilans uspjeha

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled stavki Bilansa uspjeha za sva društva za osiguranje za 2014. i 2015. godinu.

Tabela 15: Bilans uspjeha – ukupno za sva društva za osiguranje

(u KM)

P O Z I C I J A	31.12.2014.	%	31.12.2015.	%	Indeks 2015/14
	Iznos		Iznos		
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi (1+2+3+4+5+6)	227.733.245	92,9%	215.543.653	92,8%	94,6
1. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	15.262.928		18.343.265		120,2
2. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja	134.089.032		144.980.108		108,1
3. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	26.103.956		34.112.767		130,7
4. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	42.468.605		6.431.110		15,1
5. Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	283.425		381.610		134,6
6. Drugi poslovni prihodi	9.525.299		11.294.793		118,6
II - Poslovni rashodi (1+2)	217.242.311	87,3%	200.951.128	94,0%	92,5
1. Funkcionalni rashodi (1.1.+1.2.+1.3.)	148.696.435		127.259.819		85,6
1.1. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	12.240.738		13.074.054		106,8
1.2. Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	5.057.845		7.469.578		147,7
1.3. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	131.397.852		106.716.187		81,2

P O Z I C I J A	31.12.2014.	%	31.12.2015.	%	Indeks 2015/14
	Iznos		Iznos		
2. Troškovi sprovođenja osiguranja	68.545.876		73.691.309		107,5
III - Poslovni dobitak/gubitak (I-II)	10.490.933		14.592.525		139,1
B. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	9.863.842	4,0%	9.682.522	4,2%	98,2
II - Finansijski rashodi	690.714	0,3%	861.198	0,4%	124,7
III - Finansijski dobitak/gubitak (I-II)	9.173.128		8.821.324		96,2
AB - Dobitak/gubitak redovne aktivnosti (AIII+BIII)	19.664.061		23.413.849		119,1
V. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	4.098.316	1,7%	4.843.470	2,1%	118,2
II - Ostali rashodi	23.933.666	9,6%	10.056.987	4,7%	42,0
III - Dobitak/gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (I-II)	-19.835.351		-5.213.516		26,3
G. PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	1.602.783	0,7%	981.425	0,4%	61,2
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	6.226.386	2,5%	722.827	0,3%	11,6
III - Dobitak/gubitak po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine (I-II)	-4.623.603		258.598		
D. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	61.473	0,0%	14.287	0,0%	23,2
D I- RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	71.650		80.118	0,0%	111,8
Đ. DOBITAK /GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AB+VIII+ GIII+D-D1)	-4.805.069		18.393.099		
E. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT -Poreski rashodi perioda	2.173.729		2.440.781		112,3
Ž. ODLOŽENI PORESKI PRIHODI PERIODA	1.339.630	0,5%		0,0%	
Ž I- ODLOŽENI PORESKI RASHODI PERIODA			82.957		
Z. NETO DOBITAK /NETO GUBITAK PERIODA (Đ-E+Ž-ŽI)=(Z 1-Z 2)	-5.639.168		15.869.361		
1. Neto dobitak tekuće godine	17.771.237		21.316.384		119,9
2. Neto gubitak tekuće godine	23.410.405		5.447.023		23,3
I. OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU					
I - Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	346.462	0,1%	1.140.955	0,5%	329,3
II - Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	783.273	0,3%	963.655	0,5%	123,0
III - Porez na dobitak koji se odnosi na ostale dobitke i gubitke	35.995		16.064	0,0%	44,6
J. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Z+II-III+III)	-6.039.985		16.062.725		
K. UKUPNI PRIHODI I DOBICI (AI+BI+VI+GI+D+Ž+II)	245.045.750	100,0%	232.206.312	100,0%	94,8
L. UKUPNI RASHODI I GUBICI (AII+BII+VII+GII+DI+III+III+ŽI)	248.912.006	100,0%	213.702.806	100,0%	85,9

P O Z I C I J A	31.12.2014.	%	31.12.2015.	%	Indeks 2015/14
	Iznos		Iznos		
Lj.UKUPAN BRUTO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (K-L)	-3.866.256		18.503.506		
M. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT (E)	2.173.729		2.440.781		112,3
N. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Lj-M)=J	-6.039.985		16.062.725		

Izvori: finansijski izvještaji društava

Ukupni prihodi, uključujući i dobitke utvrđene direktno u kapitalu u 2015. godini su iznosili 232.206.312 KM i manji su u odnosu na prethodnu godinu za 5,2%.

Poslovni prihod društava za osiguranje u 2015. godini čine 92,8% ukupnih prihoda i iznose 215.543.653 KM i manji su za 5,4% u odnosu na prethodnu godinu. U okviru poslovnih prihoda došlo je do povećanja svih stavki, osim stavke prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotna osiguranja koja je smanjena 6,6 puta. Smanjenje stavke prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja, vezano je za smanjenje rezervisanja za štete od poplava iz maja 2014. godine koje su bile iskazane kod jednog društva za osiguranje, budući da su štete isplaćene u toku 2014. i 2015. godine.

U strukturi ukupnih prihoda, finansijski prihodi učestvuju sa 4,2%, ostali prihodi 2,1%, dok je procenat učešća prihoda od usklađivanja vrijednosti imovine, prihoda po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina, te dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu u ukupnim приходima manji od 1%. Finansijski prihodi su smanjeni za 1,8%, dok su ostali prihodi povećani za 18,2%.

Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine su smanjeni za 38,8% i to po osnovu smanjenja ove pozicije kod jednog društva za osiguranje, čiji su ostvareni prihodi prošle godine na ovoj poziciji imali učešće od 77,3%, dok u tekućoj godini nije bilo ove vrste prihoda. Na istoj poziciji kod drugog društva za osiguranje evidentirano je povećanje za 121,1%, u odnosu na prethodnu godinu.

Prihodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina su smanjeni, ali njihov iznos i učešće u ukupnim приходima nije materijalno značajno, dok su dobiti utvrđeni direktno u kapitalu veći 3,3 puta, pri čemu je kod dva društva za osiguranje došlo do povećanja ove pozicije, dok je kod jednog društva za osiguranje ova pozicija smanjena.

Ukupni rashodi, uključujući i gubitke utvrđene direktno u kapitalu u 2015. godini su iznosili 213.702.806 KM i manji su za 14,1% u odnosu na prethodnu godinu.

Poslovni rashodi u 2015. godini čine 94,0% ukupnih rashoda i iznose 200.951.128 KM i manji su za 7,5% u odnosu na prethodnu godinu. U okviru poslovnih rashoda, funkcionalni rashodi čine 63,3%, a smanjeni su za 14,4%. U okviru funkcionalnih rashoda na poziciji naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja, koja čini 83,9% funkcionalnih rashoda, došlo je do smanjenja od 18,8% u odnosu na prethodnu godinu, a što je najvećim dijelom posljedica smanjenja isplaćenih šteta po osnovu poplava, jer je veći dio tih šteta isplaćen prethodne godine.

Troškovi sprovođenja osiguranja su povećani za 7,5%, a što je u korelaciji sa rastom premije na nivou sektora. Pozicija troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi učestvuju u troškovima sprovođenja osiguranja sa 56,8% i porasli su za 12,4%.

U strukturi ukupnih rashoda, finansijski rashodi učestvuju sa 0,4%, rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine sa 0,3% i gubici utvrđeni direktno u kapitalu sa 0,5%. Zbog malog učešća u ukupnim rashodima, isti nisu imali materijalno značajan uticaj na finansijski rezultat u 2015. godini, bez obzira na njihovu relativnu promjenu.

Ostali rashodi u ukupnim rashodima učestvuju sa 4,7% i smanjeni su za 58,0% u odnosu na prethodnu godinu. U okviru ove pozicije smanjenje je iskazano kod stavki ispravka potraživanja, uključujući potraživanja za premiju i regresna potraživanja. Kod jednog društva za osiguranje, koje je u ovoj poziciji prethodne godine imalo učešće sa 63,5%, došlo je do smanjenja za 3,5 puta, dok je kod drugog društva sa učešćem od 15% u prethodnoj godini došlo do smanjenja za 1,6 puta.

Poslovni dobitak na nivou sektora ostvarilo je osam društava u iznosu od 14.592.525 KM i veći je za 39,1% u odnosu na prethodnu godinu, a dobitak iz redovne aktivnosti (kada se uključe finansijski prihodi i rashodi) ostvarilo je deset društava u iznosu od 23.413.849 KM i veći je za 19,1%. Poslovni gubitak ostvarila su četiri društva za osiguranje, a gubitak redovne aktivnosti dva društva za osiguranje.

Neto rezultat perioda, na nivou sektora, je dobitak u iznosu od 15.869.361 KM. Deset društava za osiguranje je ostvarilo neto dobitak u iznosu od 21.316.384 KM, dok su dva društva za osiguranje ostvarila neto gubitak u iznosu od 5.447.023 KM.

Ukupan neto rezultat na nivou sektora, dobijen kao razlika ukupnih prihoda, dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu i odloženih poreskih prihoda, sa jedne strane, i ukupnih rashoda i gubitaka utvrđenih direktno u kapitalu i tekućeg i odloženog poreza na dobit sa druge strane, je dobitak u iznosu od 16.062.725 KM.

Nakon postupka nezavisne revizije i po nalogu Agencije (potvrđenom pravosnažnom sudskom presudom), došlo je do korekcije pojedinih bilansnih pozicija u finansijskim izvještajima prethodne godine. Upravo zbog navedenog, određeni podaci za 2014. godinu iskazani u ovom izvještaju, razlikuju se od podataka za istu godinu u Izvještaju o stanju u sektoru osiguranja za period 01.01 do 31.12.2014. godine. Korekcije su izvršene u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške. Poslovna aktiva i pasiva za 2014. godinu po osnovu naloženih korekcija je manja za 2.013.750 KM, a ukupan neto rezultat u obračunskom periodu je povećan za 1.648.000 KM. Kod dva društva za osiguranje korekcije su izvršene po nalogu nezavisnog revizora, dok su kod jednog društva za osiguranje korekcije izvršene na osnovu pravosnažne sudske presude vezane za rješenje Agencije.

3.3.Konsolidovani finansijski izvještaji

Od ukupno 12 društava za osiguranje, četiri društva za osiguranje vrše direktnu ili indirektnu kontrolu nad jednim ili više pravnih lica ili ostvaruju značajan uticaj nad drugim pravnim licima, te su u skladu sa članom 19. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, obavezni da sastavljaju konsolidovane finansijske izvještaje povezanih pravnih lica koji čine jednu ekonomsku cjelinu.

U skladu sa prethodno navedenim, društva za osiguranje su sastavila i dostavila Agenciji revidirane konsolidovane finansijske izvještaje. Jedno društvo za osiguranje je iskazalo dobitak u iznosu od 4.127.083 KM, a tri društva za osiguranje su iskazala gubitak u ukupnom iznosu od 5.539.056 KM.

Ukupan neto rezultat tekućeg perioda za ova društva za osiguranje iskazan u revidiranim konsolidovanim finansijskim izvještajima je negativan i iznosi 1.411.973 KM.

Gubitak iskazan u pojedinačnim revidiranim finansijskim izvještajima ovih društava za osiguranje iznosi 1.288.967 KM i manji je za 123.006 KM od gubitka iskazanog u revidiranim konsolidovanim finansijskim izvještajima.

4. FINANSIJSKI I TEHNIČKI POKAZATELJI STANJA U SEKTORU

4.1. Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obavezna su da kontinuirano održavaju visinu kapitala, koja je adekvatna obimu i vrstama poslova osiguranja koje obavljaju, odnosno rizicima kojima su izložena u obavljanju poslova osiguranja.

Adekvatnost kapitala društva za osiguranje mjeri se u smislu ispunjavanja propisanih uslova, odnosno raspoloživi kapital društva za osiguranje mora biti najmanje jednak margini solventnosti, pri čemu ne smije biti manji od iznosa minimalnog garantnog fonda propisanog zakonom, dok bazični kapital mora biti najmanje jednak iznosu 1/3 margine solventnosti ili minimalno propisanom iznosu garantnog fonda¹¹. Kompozitna društva za osiguranje moraju odvojeno iskazivati ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala za grupu životnih i neživotnih osiguranja.

Tabela 16: Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala

(u KM)

R. B.	Opis	31.12.2014		31.12.2015	
		Neživotna osiguranja	Životna osiguranja	Neživotna osiguranja	Životna osiguranja
1.	Bazični kapital	65.056.077	12.563.215	64.437.685	17.738.898
2.	Garantni fond	51.000.000	9.000.000	46.000.000	11.000.000
3.	Više/manje bazičnog kapitala (1-2)	14.056.077	3.563.215	18.437.685	6.738.898
4.	Raspoloživi kapital	45.945.614	12.563.215	57.305.208	15.118.005
5.	Margina solventnosti	24.865.457	2.473.769	19.371.913	6.827.109
6.	Više/manje raspoloživog kapitala (4-5) ili (4-2) u zavisnosti šta je veće (2 ili 5)	-5.054.386	3.563.215	11.305.208	4.118.005

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Bazični kapital društava za osiguranje, sa stanjem na dan 31.12.2015. godine, posmatrano ukupno za životna i neživotna osiguranja, iznosio je 82.176.583 KM i veći je od garantnog fonda za 25.176.583 KM ili 44,2%. Na nivou sektora ukupni bazični kapital za neživotna osiguranja veći je od garantnog fonda propisanog zakonom za 40,1%, a kod životnih osiguranja 61,3%.

Raspoloživi kapital¹² društava za osiguranje, posmatrano ukupno za životna i neživotna osiguranja, utvrđen u svrhu iskazivanja ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, iznosio je 72.423.213 KM, sa stanjem na dan 31.12.2015. godine, i veći je u odnosu na prethodnu godinu za 23,8%. Na nivou sektora iskazan je višak raspoloživog kapitala u odnosu na minimalni garantni fond u iznosu od 15.423.213 KM (ili 27,1%), od čega 11.305.208 KM u neživotnom osiguranju (ili 24,6%), odnosno 4.118.005 KM viška u životnom osiguranju (ili 37,4%).

¹¹ Kao mjerodavan iznos prilikom utvrđivanja dovoljnosti bazičnog kapitala uzima se viši iznos od 1/3 margine solventnosti ili minimalno propisan iznos garantnog fonda (osnivački kapital), koji je utvrđen Zakonom o društvima za osiguranje.

¹² Potrebno je naglasiti da se iznos kapitala, utvrđen u svrhu ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, razlikuje od iznosa kapitala iskazanog u bilansu stanja.

Iako je na nivou sektora osiguranja Republike Srpske obezbijedeno ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala, jedno društvo za osiguranje kod neživotnog osiguranja je iskazalo manjak raspoloživog i bazičnog kapitala u odnosu na minimalni garantni fond.

Pored ispunjavanja propisanih zahtjeva adekvatnosti kapitala, društva za osiguranje imaju obavezu da iznos u visini od najmanje 50% minimalno potrebnog garantnog fonda, drže u namjenski oročenom depozitu ili hartijama od vrijednosti, čiji je emitent ili garant Bosna i Hercegovina, Republika Srpska ili Centralna banka BiH. Sva društva za osiguranje ispunjavaju ovaj zahtjev, odnosno posjeduju zahtijevano pokriće u navedenim sredstvima, koja služe isključivo u svrhu zaštite osiguranika i očuvanja solventnosti društva za osiguranje i u druge svrhe se ne mogu koristiti.

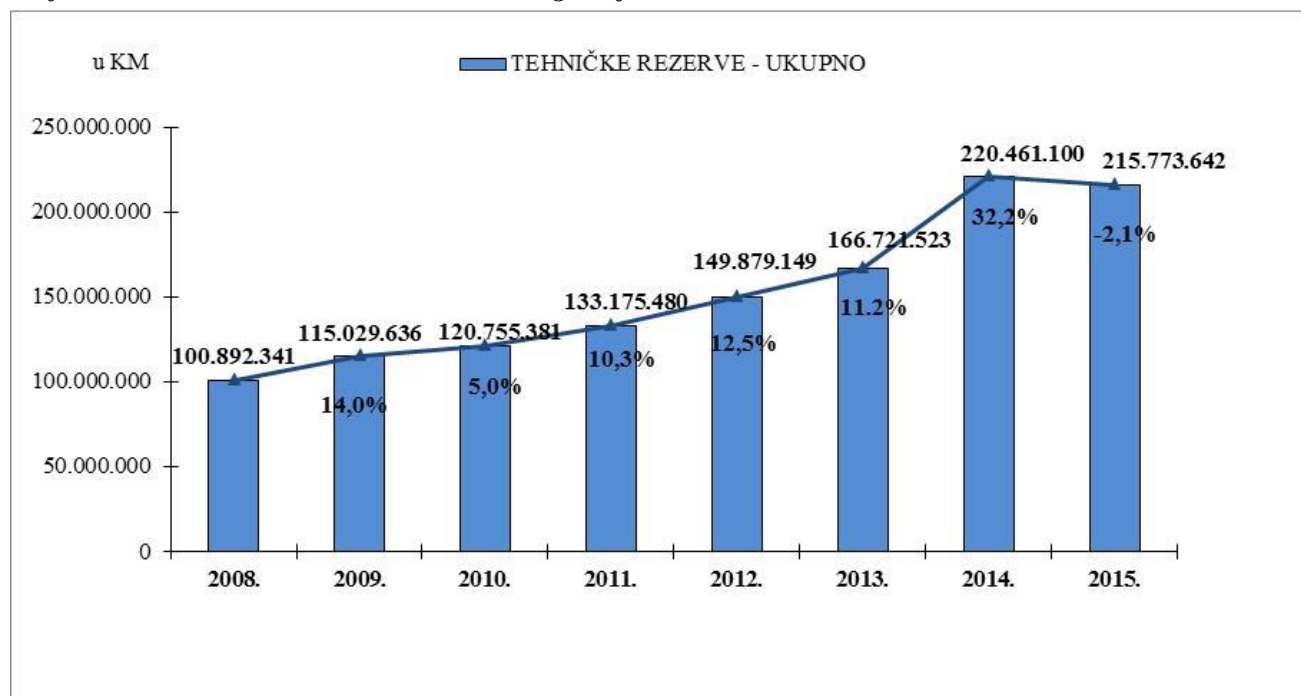
4.2. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive

4.2.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve

Aktuarski zasnovan obračun tehničkih rezervi, osnovni je preduslov za održavanje solventnosti društava za osiguranje, čime se doprinosi boljoj zaštiti interesa osiguranika i korisnika osiguranja, kao i jačanju povjerenja u sektor osiguranja. Pravila obračuna tehničkih rezervi propisana su podzakonskim aktima Agencije, a njihova adekvatna primjena predmet je kontrole, kako ovlašćenih aktuara, tako i Agencije, kroz obavezne izvještaje koje društva za osiguranje dostavljaju periodično i kroz neposredne kontrole.

U narednom grafikonu ilustruje se pregled obračunatih tehničkih rezervi na nivou sektora u periodu 2008-2015. godina.

Grafikon 8: Tehničke rezerve svih društava za osiguranje

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Na dan 31.12.2015. godine, ukupno obračunate tehničke rezerve na nivou sektora manje su za 2,1% u odnosu prethodnu godinu, a što je rezultat smanjenja obračunatih tehničkih rezervi kod tri društva

za osiguranje. Kod jednog društva smanjenje je nastalo usljed smanjenog obima poslovanja i posljedičnog pada prenosne premije, kod drugog rezultat smanjenja rezervi za štete usljed isplate šteta nastalih po osnovu zaključenih ugovora o osiguranju koji su pokrivali rizik poplave, dok kod trećeg društva za osiguranje nije materijalno značajno.

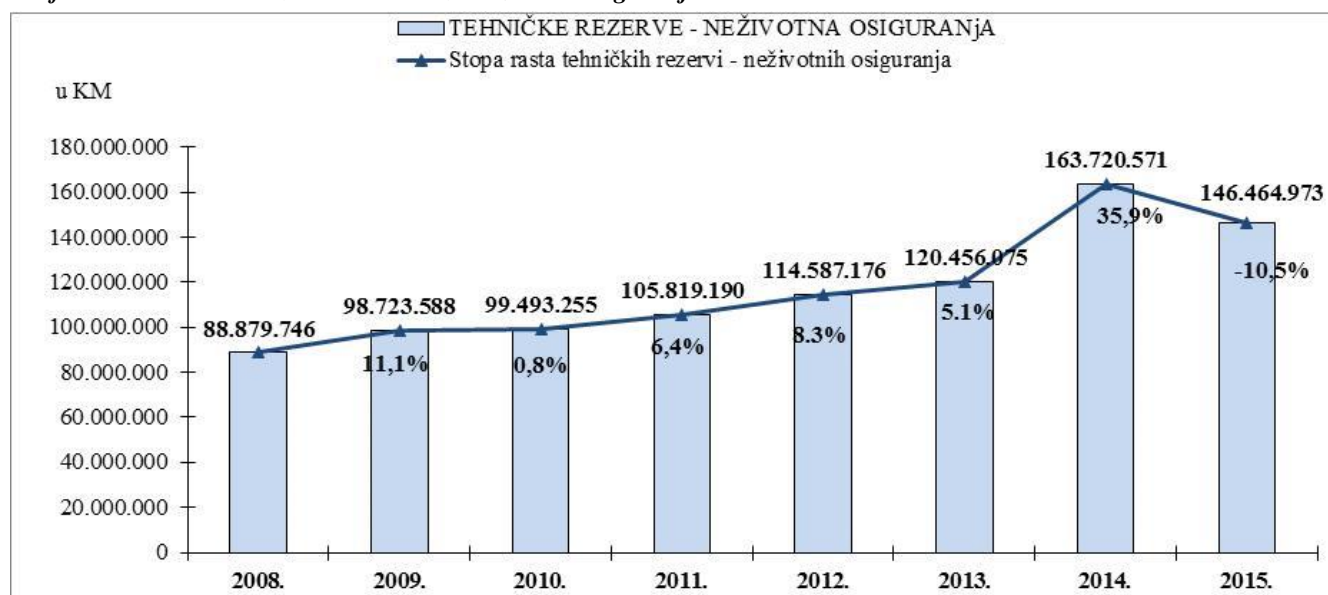
S obzirom da se primjenjuju različiti uslovi i ograničenja ulaganja kod životnog i neživotnog osiguranja u nastavku se daje odvojena analiza ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi.

Radi održavanja finansijske sposobnosti izvršavanja obaveza po osnovu isplate štete i naknada iz ugovora o osiguranju, društvo za osiguranje je dužno da sredstva za pokriće tehničkih rezervi ulaže u dozvoljene oblike sredstava, a zavisno od vrsta osiguranja koje obavlja, uz primjenu principa sigurnosti, profitabilnosti te vodeći računa o disperziji ulaganja.

4.2.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za neživotno osiguranje

Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja, u periodu 2008-2015. godine, prikazane su u narednom grafikonu.

Grafikon 9: Tehničke rezerve društava za neživotno osiguranje

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

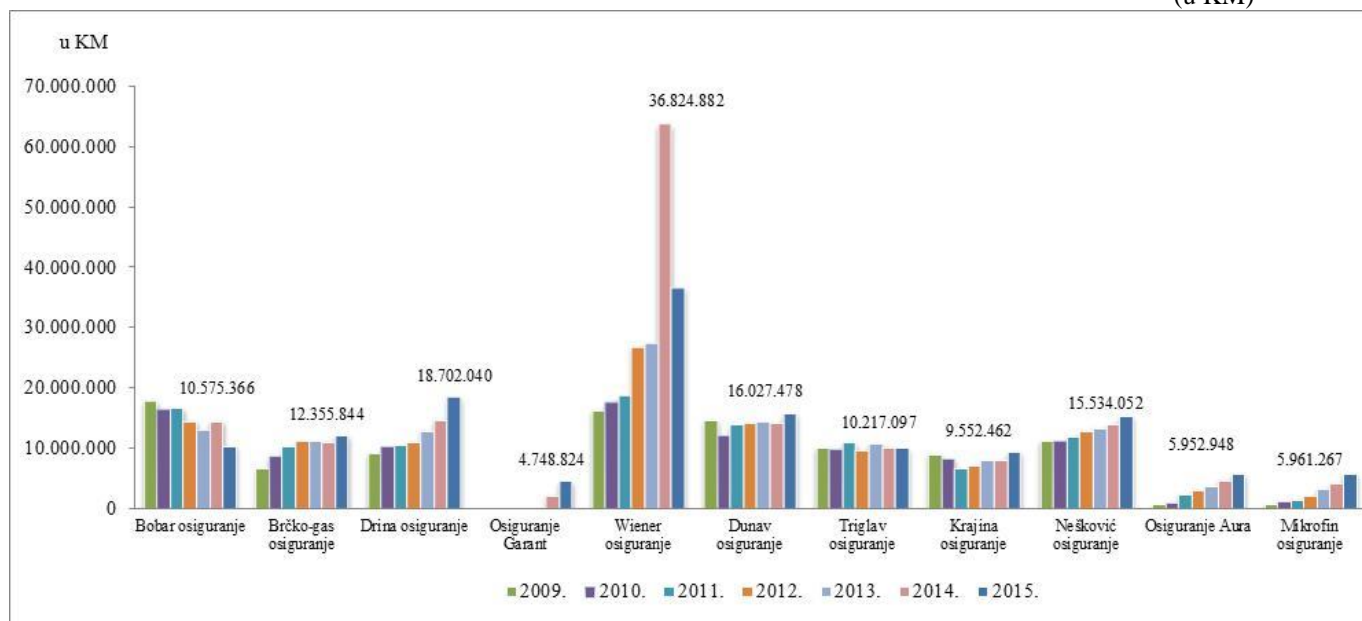
Uporedo sa rastom premije, tehničke rezerve neživotnih osiguranja u periodu 2008-2015. godina povećane su za 64,8%.

Razlog smanjenja obračunatih tehničkih rezervi od 10,5%, sa stanjem na dan 31.12.2015. godine, u odnosu na prethodnu godinu, rezultat je isplate šteta nastalih kao posljedica katastrofalnih poplava iz maja 2014. godine, jer iste više nisu rezervisane, odnosno ne nalaze se u sastavu obračunatih tehničkih rezervi.

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja pojedinačno, po društvima za osiguranje.

Grafikon 10: Pregled obračunatih tehničkih rezervi než. osiguranja po društvima

(u KM)

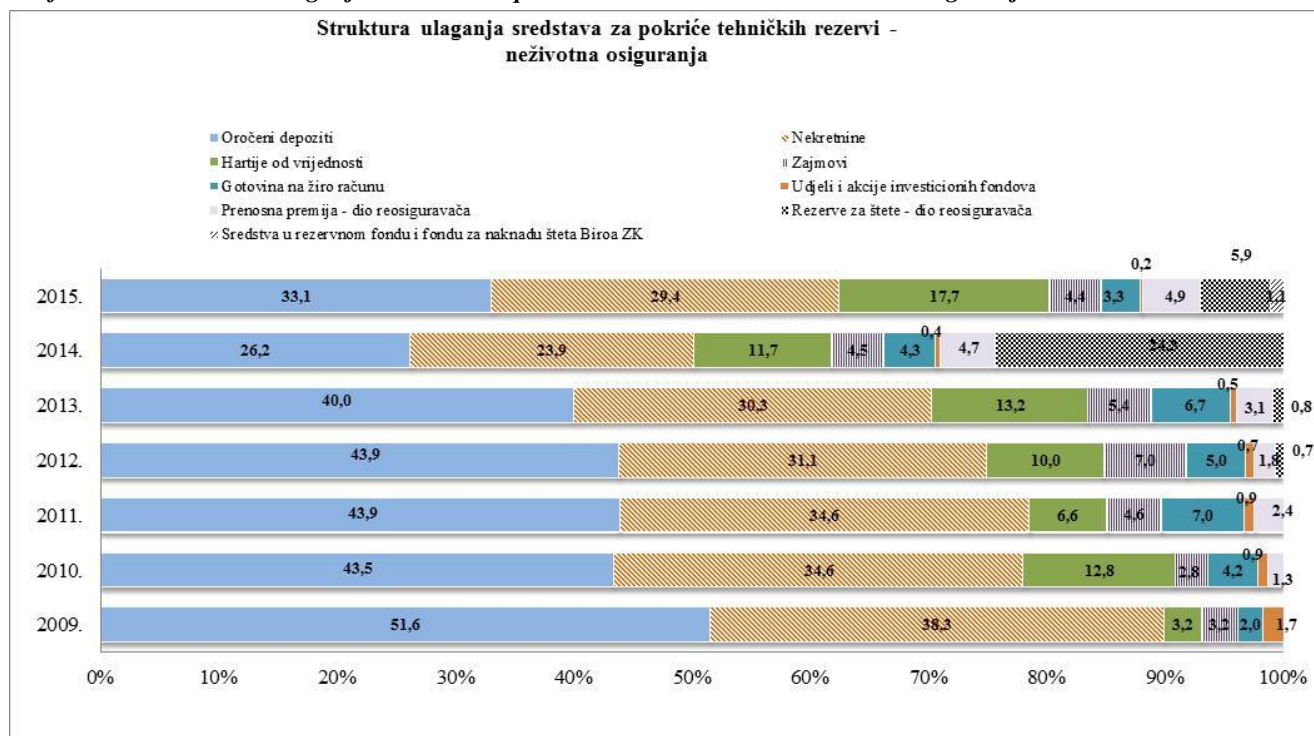

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Iz grafikona se vidi da je, sa stanjem na dan 31.12.2015. godine, u odnosu na isti period prethodne godine, kod tri društva za osiguranje došlo do smanjenja iznosa obračunatih tehničkih rezervi, od kojih je kod jednog društva za osiguranje u značajnijem iznosu, a što je prethodno objašnjeno.

U narednom grafikonu prikazana je struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja.

Grafikon 11: Struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, kontinuirano, najznačajnije učešće imaju oročeni depoziti i nekretnine. U izvještajnom periodu značajano je smanjeno učešće rezervi za štete koje padaju na teret reosiguravača, što je već objašnjeno. Ulaganje u hartije od vrijednosti, prvenstveno državne obveznice, bilježe kontinuiran rast, i 2015. godine dostižu učešće od oko 18% ulaganja za pokriće tehničkih rezervi. Vezano za ulaganje u nekretnine, kontinuirano je prisutan rizik realnosti procjene njihove vrijednosti.

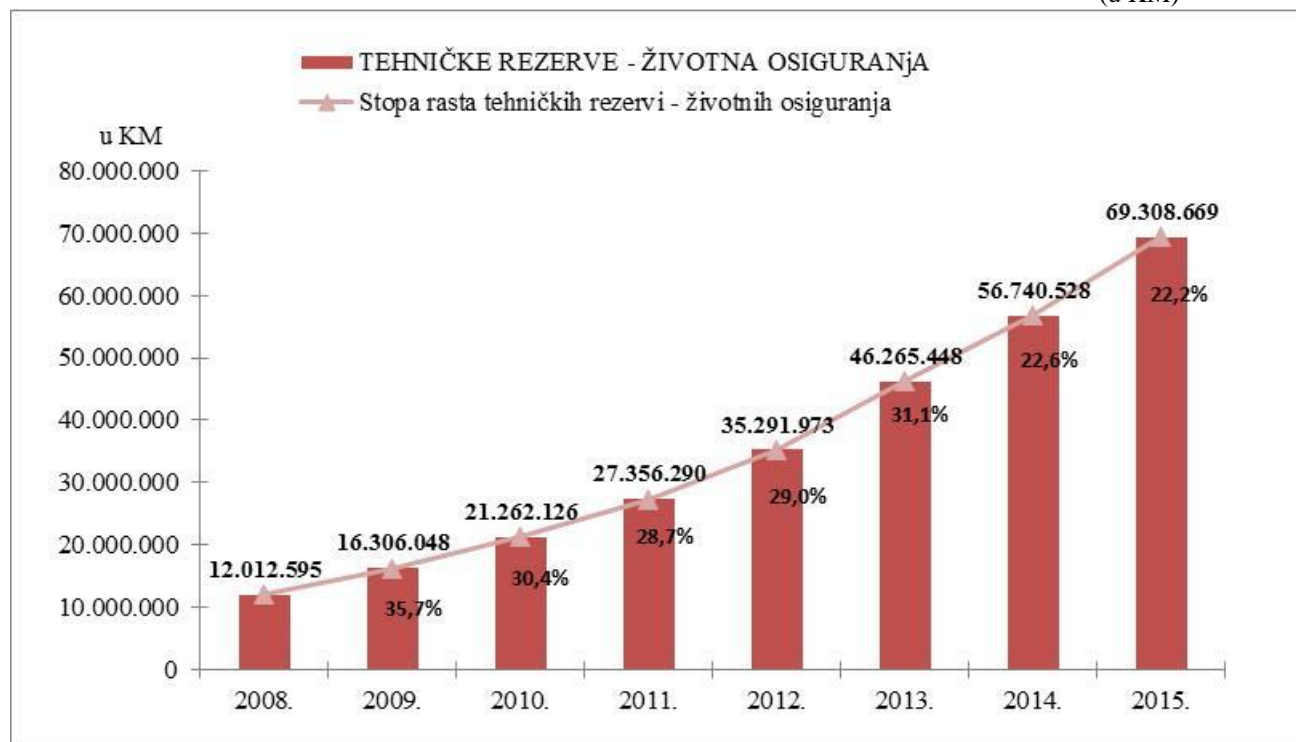
Tri društva za osiguranje, sa stanjem na dan 31.12.2015. godine, nisu imala u potpunosti pokriveno tehničke rezerve dozvoljenim oblicima ulaganja, pored ostalog i zbog rizika prenesenih iz bankarskog sektora, a koji se odnose na prethodni izvještajni period. Treba istaći da je krajem 2015. godine jedno društvo za osiguranje obezbijedilo sredstva za pokriće tehničkih rezervi (emisijom akcija), ali da do kraja izvještajnog perioda nije izvršilo ulaganja sredstava u dozvoljene oblike, u skladu sa pravilnikom.

4.2.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za životno osiguranje

Tehničke rezerve životnog osiguranja karakteriše dinamičan rast uzrokovan rastom premije životnih osiguranja i sazrijevanjem portfelja, pa su u posmatranom periodu (2008-2015. godina) povećane čak 5,8 puta.

Grafikon 12: Tehničke rezerve životnog osiguranja

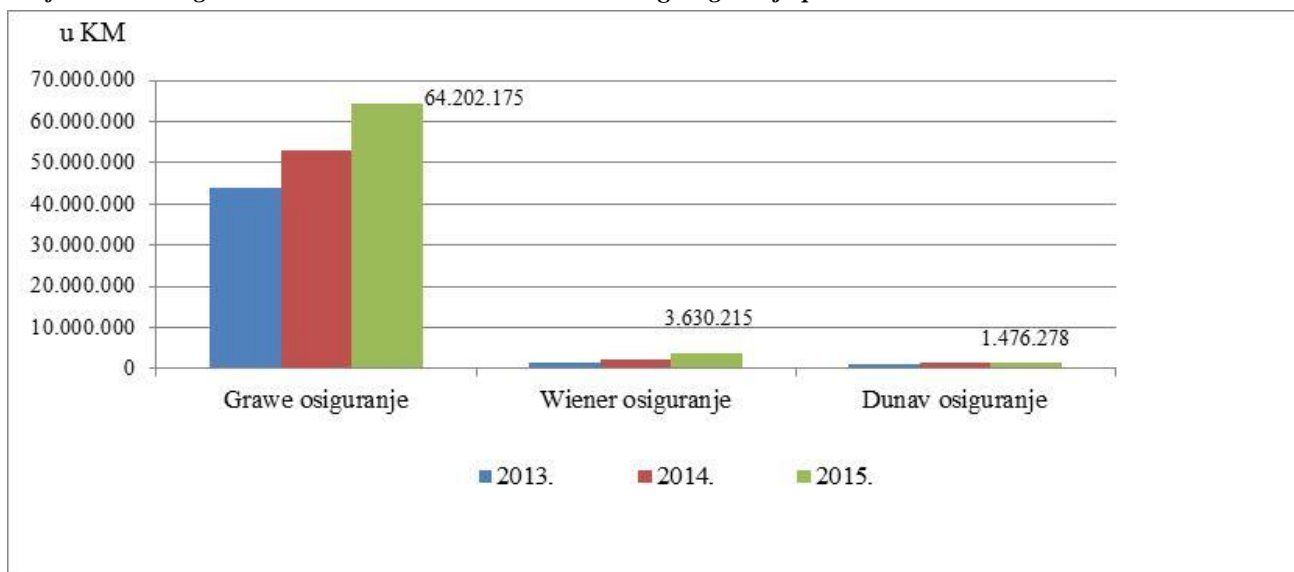
(u KM)

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja, pojedinačno po društvima za osiguranje.

Grafikon 13: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnog osiguranja po društvima

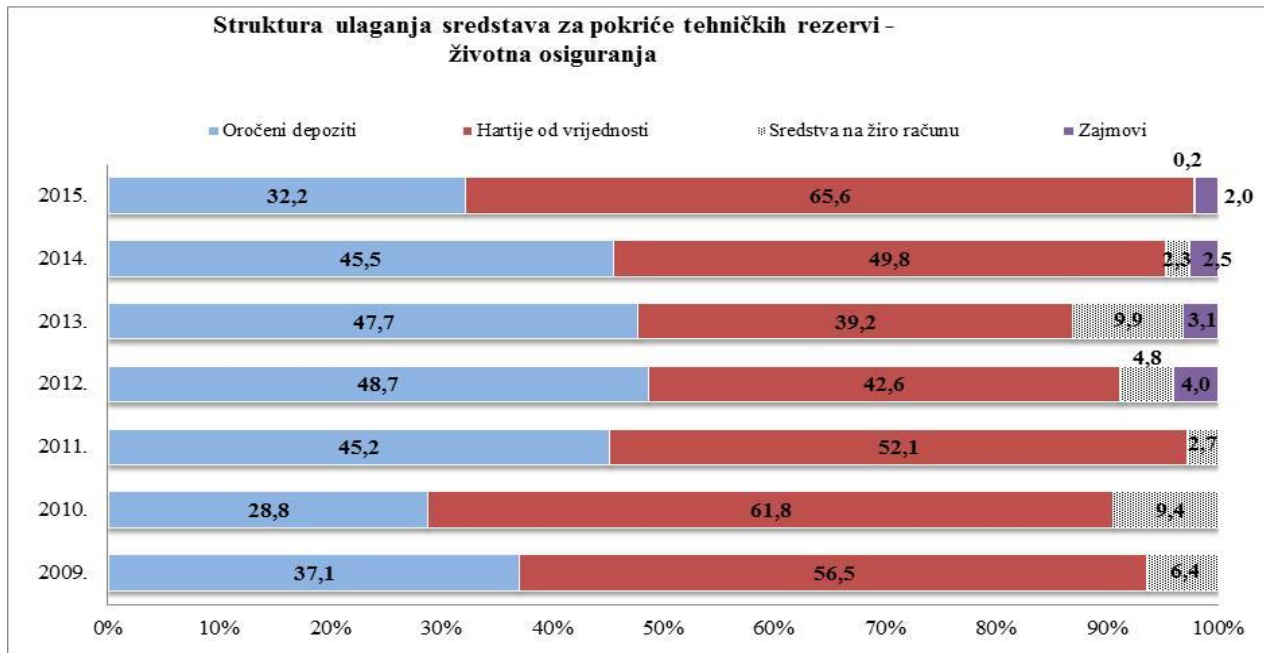

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Razlika u iznosu obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja između pojedinačnih društava osiguranje je srazmjerna učešću ovih društava u ukupnoj premiji životnih osiguranja.

Naredni grafikon prikazuje strukturu ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja.

Grafikon 14: Struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja najznačajnije učešće imaju hartije od vrijednosti domaćih emitenata i oročeni depoziti. U okviru hartija od vrijednosti dominiraju državne i municipalne obveznice. U posmatranom periodu došlo je do povećanja učešća ulaganja u hartije od vrijednosti na teret novčanih sredstava (kako kroz depozite, tako i kroz sredstva

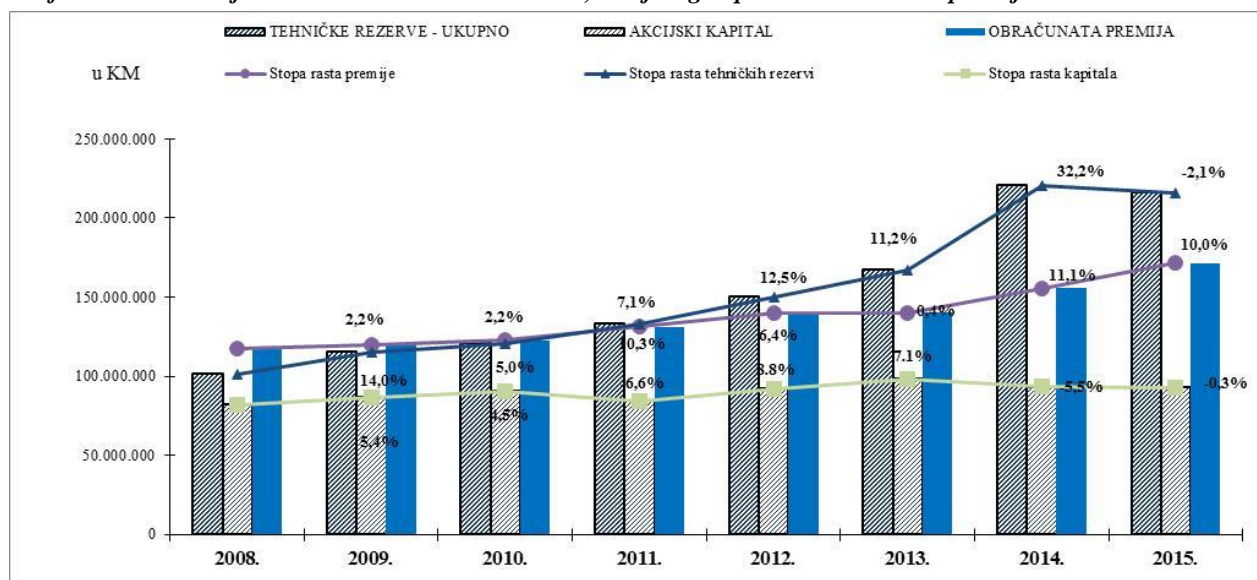

na računu). Kod svih društava koja se bave životnim osiguranjima obezbijedena je kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi životnih osiguranja.

4.3. Komparativni pregled ključnih pokazatelja

Značajan pokazatelj rezultata regulatornih i nadzornih aktivnosti, preduzetih u cilju stabilizacije i uređivanja tržišta osiguranja, je poređenje promjena obračunatih tehničkih rezervi, obračunate premije i akcijskog kapitala.

Grafikon 15: Kretanje obračunatih tehničkih rezervi, akcijskog kapitala i obračunate premije

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Podaci iz prethodnog grafikona pokazuju nastavak rasta premije, kao i blagi pad obračunatih tehničkih rezervi i akcijskog kapitala, što je već obrazloženo u ranijim poglavljima.

Sa stanjem na dan 31.12.2015. godine, na nivou sektora, iznos obračunatih tehničkih rezervi je veći od obračunate premije za 25,9%.

4.4. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranja

U nastavku se daju osnovni podaci u vezi sa rješavanjem i isplatom odšteta iz osiguranja od odgovornosti i drugih naknada iz ugovorenih osiguranja (u daljem tekstu: obaveze iz osiguranja).

U 2015. godini društva sa sjedištem u Republici Srpskoj, osiguranicima i korisnicima osiguranja isplatila su ukupno 80.580.214 KM, što u odnosu na 2014. godinu, kada je suma isplaćenih obaveza iz osiguranja iznosila 73.273.441 KM, predstavlja povećanje za 7.306.773 KM ili 9,9%. Međutim, potrebno je napomenuti da su ukupno isplaćeni odštetni zahtjevi u 2014. i 2015. godini bili značajno viši od uobičajenih, usljed visokih katastrofalnih šteta prouzrokovanih poplavama iz maja 2014. godine, a što je prikazano u narednoj tabeli kod vrste osiguranja ostalih šteta na imovini.

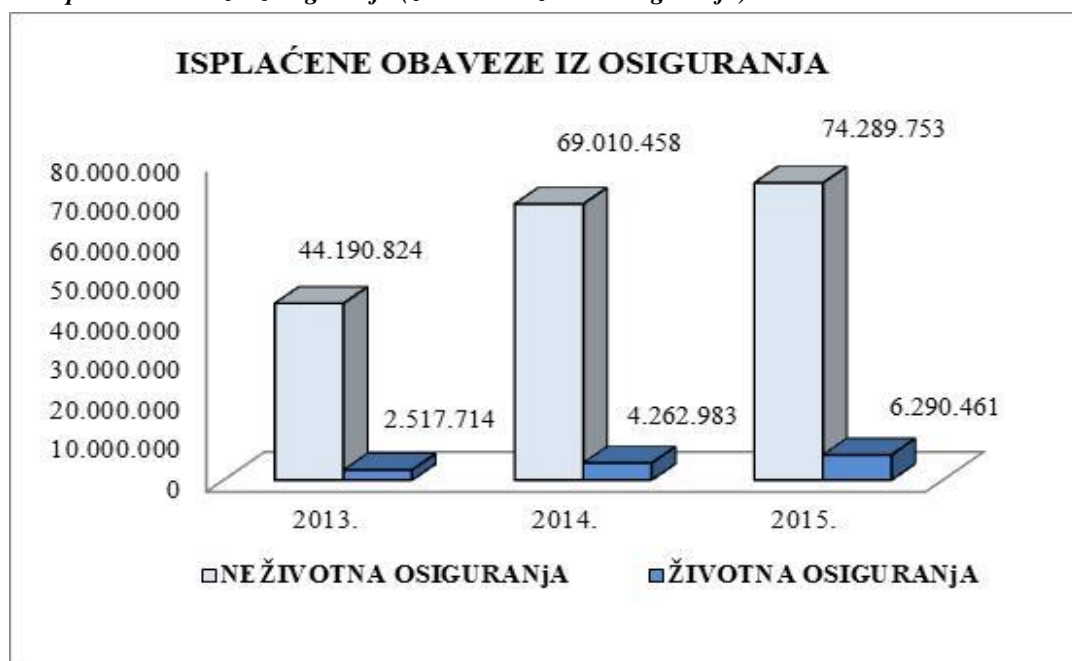
Tabela 17: Iznos isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja

(u KM)

VRSTE OSIGURANJA	2013.	2014.	2015.
Osiguranje nezgode	4.564.343	4.794.720	4.836.704
Zdravstveno osiguranje	428.340	472.304	620.852
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	7.116.013	7.955.121	7.517.179
Osiguranje plovila	49.416		
Osiguranje robe u prevozu	31.374	28.950	85.902
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	1.145.765	3.531.593	3.838.790
Osiguranje ostalih šteta na imovini	1.771.120	24.922.503	28.610.307
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	29.031.145	27.228.604	28.410.905
Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	52.880	74.882	95.351
Osiguranje kredita			645
Osiguranje pomoći	428	1.780	3.220
Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka			269.899
UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	44.190.824	69.010.458	74.289.753
Životno osiguranje	2.044.657	3.639.197	5.577.216
Rente			
Dodatna osiguranja uz osiguranje života	473.057	623.786	713.246
Druge vrste životnih osiguranja			
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	2.517.714	4.262.983	6.290.461
UKUPNO	46.708.538	73.273.441	80.580.214

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Grafikon 16: Isplaćene obaveze iz osiguranja (životna i neživotna osiguranja)

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

U narednoj tabeli prikazani su pokazatelji efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za životna i neživotna osiguranja.

Tabela 18: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja

Opis	2013.	2014.	2015.
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima (u %)	79,1	80,5	81,4
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima (u %)	90,9	91,6	90,0
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima (u %)	98,1	98,7	98,1
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima (u %)	100	99,8	99,9

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno riješenih i ukupno evidentiranih zahtjeva. Stopa isplate obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno isplaćenih i ukupno riješenih odštetnih zahtjeva. U posmatranom periodu nije došlo do značajnih oscilacija u vrijednosti ovih pokazatelja.

Stope efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila, po društvima za osiguranje date su u narednoj tabeli.

Tabela 19: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila

R.B.	Društvo za osiguranje	Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja (%)	Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja (%)
1.	Bobar osiguranje A.D.	76,6%	96,4%
2.	D.D. Brčko-gas osiguranje	74,3%	100,0%
3.	Drina osiguranje A.D.	81,1%	100,0%
4.	Wiener osiguranje A.D.	73,3%	94,8%
5.	Dunav osiguranje A.D.	68,3%	100,0%
6.	Krajina osiguranje A.D.	69,1%	98,5%
7.	Mikrofin osiguranje A.D.	94,4%	100,0%
8.	Nešković osiguranje A.D.	78,7%	100,0%
9.	Osiguranje Aura A.D.	86,5%	100,0%
10.	Triglav osiguranje A.D.	79,8%	97,8%
11.	Osiguranje Garant D.D.	82,1%	98,6%
	UKUPNO	76,9%	98,7%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Potrebno je napomenuti da stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja, zavisi i od objektivnih faktora na koje društvo za osiguranje nije u mogućnosti da utiče (npr. starosti portfelja društva za osiguranje, načina evidentiranja odštetnih zahtjeva, broja odštetnih zahtjeva u sudskom sporu i zahtjeva sa nepotpunom dokumentacijom i sl), te kao mjerodavan pokazatelj potrebno je posmatrati zajedno sa ostalim pokazateljima.

4.5. Tehnički rezultat

Tehnički rezultat, prikazan u Tabeli broj 20. utvrđen je kao razlika mjerodavnih premija u samopriražaju i mjerodavnih šteta u samopriražaju, uzimajući u obzir promjene kod ostalih tehničkih rezervi, a kod životnih osiguranja i rezultat ostvaren ulaganjem sredstava.

Tabela 20: Tehnički rezultat društava za osiguranje

R.B.	Vrste osiguranja	Tehnički rezultat		
		2013.	2014.	2015.
1.	Osiguranje nezgode	2.393.955	3.122.839	4.017.418
2.	Zdravstveno osiguranje	295.731	588.158	325.558
3.	Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	2.338.000	1.383.615	2.356.806
4.	Osiguranje vozila koja se kreću po šinama	-1.293	0	0
5.	Osiguranje vazduhoplova	4.614	2.871	-45.651
6.	Osiguranje plovila	31.142	22.909	4.462
7.	Osiguranje robe u prevozu	474.536	486.656	481.253
8.	Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	2.648.326	976.994	4.315.999
9.	Osiguranje ostalih šteta na imovini	2.161.615	1.304.718	3.574.427
10.	Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	58.119.801	66.073.653	63.874.752
11.	Osiguranje od građanske odgovornosti za vazduhoplove	12.881	6.353	5.748
12.	Osiguranje od opšte odgovornosti za brodove	5.214	5.068	2.509
13.	Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	561.201	670.548	494.838
14.	Osiguranje kredita	3.351	5.530	21.344
15.	Osiguranje garancija	0	41	1.674
16.	Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	32.286	63.072	241.909
17.	Osiguranje troškova pravne zaštite	0	0	0
18.	Osiguranje pomoći	738	1.661	377.444
	NEŽIVOTNA OSIGURANJA	69.082.099	74.714.688	80.050.493
19.	ŽIVOTNO OSIGURANJE	4.068.307	4.978.082	5.927.538
	UKUPNO	73.150.407	79.692.770	85.978.031

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Na nivou sektora osiguranja Republike Srpske u posmatranom periodu ostvaren je pozitivan tehnički rezultat. Posmatrano pojedinačno, u 2015. godini ostvaren je pozitivan tehnički rezultat u svim vrstama osiguranja, sa izuzetkom osiguranja vazduhoplova, gdje je ostvaren negativan tehnički rezultat. Naprijed navedeni podaci ukazuju da je ukupna premija bila dovoljna za izmirenje obaveza prema osiguranicima, korisnicima osiguranja i trećim oštećenim licima, uz napomenu da negativan tehnički rezultat kod osiguranja vazduhoplova nema materijalni značaj.

4.6. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

Racio šteta predstavlja odnos mjerodavnih šteta i mjerodavne premije, dok racio troškova predstavlja učešće troškova sprovođenja osiguranja u obračunatoj premiji. Kombinovani racio pokazuje rezultat poslovanja prije uključivanja rezultata od ulaganja, a računa se kao zbir racia troškova i racia šteta.

U narednom tabelarnom pregledu dati su racio šteta, racio troškova i kombinovani racio za neživotna osiguranja za sektor osiguranja u cjelini u 2013, 2014. i 2015. godini:

Tabela 21: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

OPIS	2013.	2014.	2015.
Racio šteta (%)	38,2	78,4	34,3
Racio troškova (%)	42,1	42,1	41,8
Kombinovani racio (%)	80,3	120,5	76,1

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Ukoliko je kombinovani racio manji od 100, razlika između 100 i kombinovanog racia predstavlja pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, a ukoliko je kombinovani racio veći od 100, ta razlika predstavlja negativan rezultat iz poslova osiguranja.

Racio šteta je značajno manji u odnosu na prethodnu godinu, jer su štete od poplava teretile rashode za štete u 2014. godini, dok je racio troškova ostao na približno istom nivou.

Sa stanjem na dan 31.12.2015. godine kombinovani racio je ispod 100, što znači da je ostvaren pozitivan rezultat iz poslova osiguranja.

4.7. Pokazatelji rentabilnosti

U narednom tabelarnom pregledu prikazana je rentabilnost imovine i rentabilnost vlastitih sredstava na nivou sektora osiguranja Republike Srpske u periodu od 2013. do 2015. godine:

Tabela 22: Pokazatelji rentabilnosti

OPIS	2013.	2014. ¹³	2015.
Povrat na aktivu (ROA %)	4,2	-1,6	4,3
Povrat na ukupni kapital (ROE %)	10,6	-5,0	14,3

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Pokazatelj rentabilnosti imovine (ROA) računa se kao odnos neto rezultata obračunskog perioda i prosječne aktive, a predstavlja mjeru prinosa na ukupnu aktivu. Na nivou sektora osiguranja ostvaren je prinos na aktivu od 4,3% .

Pokazatelj rentabilnosti kapitala (ROE) predstavlja odnos između neto rezultata obračunskog perioda i prosječnog kapitala, a pokazuje koliki je povrat na uloženi vlastiti kapital. Na nivou sektora, ukupna rentabilnost kapitala, u 2015. godini, iznosila je 14,3%.

¹³ Podaci za 2014. godinu se razlikuju od podataka prikazanih u Izveštaju o stanju u sektoru za period 01.01. do 31.12.2014. godine, zbog izvršenih korekcija finansijskih izvještaja, što je detaljnije obrazloženo u poglavlju 3. Bilansna struktura

4.8. Ostali pokazatelji poslovanja

U narednom tabelarnom pregledu dati su ostali pokazatelji poslovanja sektora osiguranja Republike Srpske za period od 2013. do 2015. godine.

Tabela 23: Ostali pokazatelji poslovanja

O P I S	2013.	2014. ¹⁴	2015.
Premija po zaposlenom (u KM)	119.624	126.218	119.807
Ukupan prihod po zaposlenom (u KM)	150.391	198.578	162.382
Dobit po zaposlenom (u KM)	11.074	-4.570	11.097
Dobit/Ukupan prihod (%)	7,4	-2,3	6,8
Racio solventnosti (%)	102,7	72,8	81,5
Opšta likvidnost (%)	5,0	5,0	5,9

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Premija po zaposlenom na nivou sektora osiguranja u 2015. godini je manja u odnosu na prethodni period, jer je broj zaposlenih rastao brže od premije.

Ukupan prihod po zaposlenom je manji iz razloga što je smanjen i ukupan prihod u 2015. godini u odnosu na prethodnu godinu. Smanjenje prihoda je detaljnije obrazloženo u tački 3.2. Bilans uspjeha ovog izvještaja.

Kako je na nivou sektora iskazan pozitivan neto rezultat, tako je i dobit po zaposlenom veća u odnosu na prethodnu godinu, kada je bio negativan neto rezultat na nivou sektora.

¹⁴ Podaci za 2014. godinu se razlikuju od podataka prikazanih u Izvještaju o stanju u sektoru za period 01.01. do 31.12.2014. godine, zbog izvršenih korekcija finansijskih izvještaja, što je detaljnije obrazloženo u poglavlju 3. Bilansna struktura